

MAGYAR LA

4 lei

Taxa postală plătită și aprobată de Dir. Gen. P.

Ngs. Ramaszetter Róbert urnak
GARIA Disztér 1-2. BUDA

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 176 (1618) szám * Vasárnap, 1937 szeptember 5

Főmunkatárs:
dr Gyáriás Elemér

Történelmi feladatok teljesítését várják tőlünk

Gróf Bethlen György megnyitó beszéde az Országos Magyar Párt nagygyűlésén

Mélyen tisztelt Nagygyűlés!

A mai ritka ünnepélyes alkalommal feladatunk, hogy összefoglaló képet adjak legutolsó nagygyűlésünk óta történt, a romániai magyarságot érdeklő fontosabb eseményekről, valamint az államban való helyzetünkről.

Sokkal inkább át vagyok hatva a reám háruló szerep kivételes jelentőségétől és sulyától, sem hogy könnyelmű hangulatoktól, vagy izgatás lenne szándékomban.

Meg vagyok győződve arról is, hogy a gyűlés minden résztvevője ugyanilyen komoly hangulattal és ugyanilyen szándékkal áthatva lépte át a terem küszöbét. Ugy érzem, hogy majdnem teljesíthetetlen feladat hárul reám akkor, amidőn a rendelkezéseimre álló rövid idő alatt minden lényeges körülményről megfelelően kellene megemlékezni. Ez alól a nagygyűlés talán fel is fog menteni, mivel sulyuknál fogva annyira emlékeztünkbe és lelkületünkbe hatoltak és mélyültek az események, hogy e miatt ismétlésszámba menne azoknak újból való felidézése. Nem könnyű feladat a romániai magyarság mai helyzetének, állapotának jellemzése és a mindnyájunkra, gazdagra, szegényre, főiskolai oklevéllel bíróra, gazdára, kereskedőre, iparosra, munkásra, férfira, nőre öregre, fiatalra és gyermekre egyaránt nehezítő nyomasztó érzésnek kellő módon való kifejezése.

Kétkednünk kell az ígéretek komolyságában

A románim alatt a kisebbségekről hallottunk néhány megszokott frázist, de elszomorító tény, hogy 19 év eltelt anélkül, hogy akár egy kormány is akadna volna, amely komoly igyekezettel és rendkívüli nagy fontosságához méltó módon és kellő alaposítással foglalkozott volna a kisebbségi kérdéssel. Helyzetünk így állandóan rosszabbodott és sok keserű tanulság után kétkednünk kell az oly ígéretek komolyságában, minden olyan politika őszinteségében és eredményességében, amely választási támogatástól teszi függővé ezen egy az államra, mint a kisebbségekre egyformán fontos kérdésnek mikénti kezelési módját.

Ma rajtunk kívül senki sem beszél már kisebbségi jogokról, sérelmeink orvoslásáról, legfeljebb abban kelnek egymással versenyre a pártok, hogy miképpen lehet egyáltalában még nehezebbé tenni helyzetünket. Anyanyelvünk az iskoláztatásban állandóan szűkebb térre szorul, míg a sajtó terén a cenzura önkényének van kiszolgáltatva. Ilyen gondolatmenet mellett ne csodálkozzunk azon, hogy a Székelyföldön nem a székelyek autonómiáját látjuk, hanem a román kultúrát terjesztik és támogatják.

A román fajnak, mint uralkodó fajnak többségét a magyarkisebbség felett a kormány egyik tagja nyíltan hirdette. Így nem lepődhetünk már azon sem meg, hogy kormányintézkedéseknek nem is burkolt, de bevallott célja a kisebbségeknek a közokalmazottak közül való kiküszöbölése.

Akinek nem fáj az, ami nekünk, azoknak is

tudniok kellene azt, hogy nem válhat az állam javára, hogy a jelenlegi iskoláztatási rendszer csődjé a tudatlanságot és műveletlenséget terjeszti körünkben, továbbá az is, hogy az állam polgárai tekintélyes részének mesterséges gazdasági lerontása a legjobb tényésztalaja mindannak, ami csak ártalmára lehet az egyházaknak, a lennálló társadalmi rendnek és ennél fogva magának az államnak is. A nemzeti kisebbségek ellen szabadjára eresztett féktelen izgatás hatása nem áll meg ama határnál, ahol azt annak felidézői kívánják.

Miért kevés a látható eredmény

Mélyen tisztelt Nagygyűlés!

Őszintén be kell ismerjem, hogy a Magyar Párt küzdelmének kevés látható eredménye van. Ez azért is van így, mivel munkánkat zaj és feltűnés nélkül kell végeztetnünk, nehogy a tulhangos dobzó ártalmára legyen az ügynek. De ha nem tévesztjük szem elől azt a légtörést, amely mind inkább nehezíti, vagy teszi lehetetlenné a nemzeti kisebbségek életét, akkor talán nem is várható tőlünk több eredmény.

Híába hangoztatjuk őszinte szívrrel ismételtlen, hogy békét akarunk az itt lakó románsággal, a

Nemzeti szövetségünk, a Magyar Párt képezi egyetlen védelmi szervezetünket

Mélyen tisztelt Nagygyűlés!

Es most, röviden számbavéve mai helyzetünket, még nagyobb fontossággal bír, mint bármikor az a kérdés, hogy a jövőben milyen módon igyekezzünk védekezni a fizikai és nemzeti létünk. Nem szorul bizonyításra, hogy ilyen körülmények között a védekezés is fokozottabb erővel kell bírjon. Ki kell tehát még jobban építenünk, még jobban meg kell erősítenünk nemzeti szervezetünk bástyáit és mindnyáján tartozunk őrségi szolgálatot teljesíteni.

Nemzeti szövetségünk, melyet a Magyar Pártnak nevezünk, képezi egyetlen védelmi szervezetünket, amely mint ilyen, igényt tart arra, hogy minden magyar ember és minden magyar intézmény felelősen álljon a küzdők sorába.

Feleslegesnek tartom bizonyítani, hogy ilyen körülmények között nincs már többé annak helye, hogy azon gondolkozzunk, vajjon hány és melyik politikai párthoz csatlakozunk? Ha még most sem tudná mindenki magától kötelességét, akkor kétségbe kellene esnünk jövőnk felett!

Tűzhet ki zászlójára valamelyik párt bár lehangzatosabb jelszavakat, nekünk nem marad a létünkért való küzdelmünkben egy mákszemnyi erőfeleslegünk sem, amit román pártok, számunkra végeredményében idegen hatalmi célokért való harcára fordíthatnánk. Pusztulásunkat önmagunknak köszönhetnünk, ha ahelyett, hogy veszélyeztetett fennmaradásunkért való küzdelemre használjuk minden erőnket, azt együgyűségből másra pazarolnók. Annak nincsen ma ideje és helye, hogy ellenségeink elfojtott gunyaka-caja között, a román közéletben amugy is hitelet

válasz olyan, hogy senki, kiből a faji önérték utolsó szikrája ki nem aludt, azt megnyugvással el nem fogadhatja. Igenis békét akarunk. De valódi, őszinte és tartós béke csak egyenrangú felek önkéntes, kölcsönös megegyezéséből származhat. Ne csodálkozzon senki sem azon, ha a hallgatásra kényszerített nincsen megelégedve sorával.

Követeljük, hogy valódi, tényleges jogegyenlőséget élvezzünk az államban, tehát legelső sorban a megélhetés lehetőségének biztosítása terén. Avagy talán a magyar gazda és iparos hátrább való, tudatlanabb, műveletlenebb, rosszabb munkás, mint más?

De a mai világban, amidőn annyit halljuk a demokráciát emlegetni, azt is megkövetelhetjük, hogy nemzeti műveltségünk, anyanyelvünk ne semmisítették meg.

Igényt tartunk arra, hogy — más nemzetek, mint például a románok mintájára is — a földön bárhol lakó magyarok által alkotott kultúregységnek számunkat megillető részesedést legyünk. Ne féltsen senki az állam biztonságát ettől. A román nemzet a szomszédos magyar nemzet kultúrájával való békés, nemes versenyből legelőbb csak hasznot meríthet.

vezetett demokratikusság fogozata felett folytatunk elméleti vitákat ugyanakkor, amikor csak minden erőnk összefogása biztosíthatja életünk fenntartását.

A munkásság felé

Szükséges, hogy kivétel nélkül minden magyar, köztük táborunkból eddig nagyobb számban távolmaradt ipari munkásság is belássa azt a természetes igazságot, hogy ma, amikor tombol a nemzeti türelmetlenség, oktalanság lenne, ha az az elleni védekezést valamely román párt segítségével és nem az egyetemes magyar politikai szervezet útján akarnók kifejteni.

Az egyetlen, amely a nemzeti türelmetlenség tobzódásai és annak antiszociális igazságtalanságai ellen állandóan és elszántan küzdött, a Magyar Párt volt.

De úgy gondolom, hogy a pártvezetőség mégsem lehet oly gonosz és hitvány, mint ahogy egyesek mondják, ha még ma 16 év múlva is bírja a magyarság tulnyomó többségének bizalmát. A magyarság pedig a korlátoltság és gyámoltalanság elképzelhetetlenül nagy fokával volna megverve ha olyan méltatlan vezetőséget követne annyi ideig hibás útján.

Megtanulhattuk már, hogy csak a saját erőinkben bizhatunk. Az összetartás, a különkülön gyenge erők összefogása is csodákat művelhet. Ne engedjük a vallási türelmetlenség, a társadalmi osztályharc mérgével, avagy idegen jelszavakkal sorainkat gyengíteni és megbontani.

Magunkra hagyatva a magyar egyházakra, az egységes közszellemű társadalomra és a

romániai magyarság minden egyes tagjára a rendszeres feladatokon kívül még azok is hárulnak, amelyek teljesítését az állampolgári jogegyenlőség alapján joggal elvárhatnók az államtól. A magyar iskoláztatás hézagait, vagy hiányát pótolni kell a családnak. Gazdaságilag tartunk össze, támogassuk egymást, vessük meg lábunkat és maradjunk az ősi rögön, becsüljük és őrizzük meg azt. Ne hagyjuk kiveszni az ősi viseletet, ne szégyeljük azt, sőt inkább büszkén hordjuk.

Egyek vagyunk a helyzet megítélésében

Mólyen Tisztelet Naggyűlés!

Pártunk élén kifejtett munkásságomnak immár tizenkettedik évében hálás köszönetemet kell kifejeznem mindazoknak, akik súlyos terhem hordozásában oly lelkes bizalommal támogattak. Köszönetem szól minden magyar bajtársamnak, vidéki és központi szerveink derék és buzgó előjáróinak. Felelősségteljes tisztségem betöltésénél mindig azt tartottam kötelezőnek, hogy e nagy kitüntetés az útmutatást, a munkában és az áldozathozatalban való példamutatást, előjárást teszi feladatommá. Abban a tudatban vagyok, hogy igyekeztem ennek tölem telhetőleg megfelelni.

Érzem, hogy hűséges népünk a vezetőség iránt tanusított megalom bizalmának és ragaszkodásának számos jele felülmúlja annak mértékét, amelyre az általunk elért átható eredmények alapján igényt tarthatnánk és amelyet viszonyozni képesek voltunk.

Helyénvalónak tartom, hogy érdeme szerint megemlékezzem arról a munkáról, amelyet a magyar nemzeti sajtó teljesít önvédelmi harcunkban. Volt idő, amidőn a közvélemény kialakításához és megnyilvánulásához szükséges szellemi kapcsolat csak a sajtó útján volt fenntartható. De még így is csak a cenzurának és egyéb beavatkozásoknak a korlátai között adhatott gyenge szavakkal kifejezést sziklaszilárd igazságunknak. Hogy e feladatnak a megtorlásoktól vissza nem rettenve eleget tett és hogy a magyar igazságnak hangot adott, ez el nem muló érdeme marad a sajtónak és derék munkásainak. E példaadás fénye mellett annál sötétebb árnyékként tűnik fel azoknak viselkedése, kik az egységes közvéleménnyel szembehelyezkedve, az egységnek megbontására, tehát a küzdők erejének gyengítésére alkalmas működést fejtettek ki magyar nyelven írott betűvel, vagy azt éppenséggel az ellenség szolgálatába állították. Ahogy még a legszabadabb állam is korlátokat szab a sajtónak, úgy nemzetkisebbségi életünkben is kell, hogy legyenek ilyen korlátok. Amint a magasabb állami és nemzeti érdekek

Gyomor és bélfelfúvódás

esetében, epe, máj és vese zavaraiiban, görcsös székrekedés, savtúltengés, gyomorégés, hányinger, ideges állapotoknál az orvosok a legmelegebben ajánlják a világhírű amerikai „Gastro D”-t.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy megrendelhető a készítőnél Császár E. gyógyszerárában, București, Calea Victoriei 124.

még békeldőben is ilyen képez, úgy ehhez hasonló az az erkölcsi parancs által szabott korlát, amely a mai szorongatott helyzetünkben minden magyarra egyformán kötelező.

Tudom, hogy egyek vagyunk a mai helyzet megítélésében, egyek vagyunk igazságunk átérzésében és egyek vagyunk a tennivalók elhatározásában.

Bármily nehezen hordozzuk is súlyos terhünket, még a már-már alatta roskadozók is gondoljanak arra, hogy egy emberélet tartama a nemzetek életében csak elmuló epizódot képez. Ezalatt mi nem gyakorolhatjuk a pártpolitika haszontalan fényűzését. Tőlünk nemzetünk ehelyett történelmi feladatok teljesítését várja és követeli.

Vessük magunkat mindnyájan alá Istenben bízó hittel és ebből meritett kitartással ezen áldozatnak!

Öfelsége a király elé terjesztik a Magyar Párt nagygyűlésének határozati javaslatát

A közgyűlés történelmi pillanatnak tekinti a határozati javaslat előterjesztését

Sokezerfőnyi lelkes tömeg vett részt az Országos Magyar Párt nagygyűlésén. — A román közvélemény és a külföldi sajtó is élénk érdeklődéssel kísérte a nagygyűlés munkáját

A Magyar Párt országos nagygyűlésének pénteki munkarendjén az értékes előadások és viták egymást követték. Meg kell állapítanunk, hogy a három szakosztály olyan nagyvonalú valóságérzettel ölelte fel a magyarság legégetőbb kérdéseit, hogy azok, akik e szakosztályi üléseken résztvettek, azzal a megnyugtató érzéssel távoztak, hogy a központi pártvezetőség valóban rajta tartja a kezét a romániai magyarság életének útjában. Ilyen mindenkit elevenen érintő előadás volt a közgazdasági szakosztály ülésén, mely a délutáni órákig tartott, dr. Patzkó Elemér, oradeai ügyvéd előadása, a magyarság adóügyi sérelmeiről. Patzkó az adatok és esetek sokaságával kimutatta,

hogy a mezőgazdasági jövedelmek a válság idején a réginék egyötödére süllyedtek le, Ciuc-megyében, ahol 1925-ben hétmilliót fizettek a székely gazdák, 1934-ben, a válság mélypontján, 22 millió leit fizettek be adóba. Rá-

mutat arra, hogy a kataszter teljesen használhatatlanná vált, kiigazítására pedig semmiféle intézkedés nem történt. Hasonló aránytalanságok mutatkoznak a szabadfoglalkozásuk megadóztatásánál is.

A továbbiakban hasonlóképpen adatokkal mutatott rá azokra az aránytalanságokra és gyakori alkotmányosértésekre, amelyek a községi és városi adózásokkal történnek. Különösen érdekes és megrázó volt előadásának az a része, melyben egy hivatalos statisztika alapján kiderül, hogy a magyar közületek 90, sőt 100 százalékban megfizetik az adót, míg a többségi adózása ennek a felét sem éri el.

A szakosztályok munkájának befejezése után, délután 5 órakor az intézőbizottság, majd később az elnöki tanács ült össze. Mindkét ülésen a szakosztályok javaslatait és a nagygyűlés munkarendjét vitatták meg. Ugyazintén előkészítették a szombati nagygyűlés anyagát.

Ünnepi hangulatban, feszült érdeklődés közepette nyitja meg a nagygyűlést gróf Bethlen György elnök

Szombaton reggel ragyogó napsütésre ébredt a kis székely város. Mintha a gondviselés is hozzá akart volna járulni, hogy a Romániában élő magyar nép nagy testvéri találkozója még színesebb és szebb legyen, olyan gazdagon és mégis nyárvégi szerénységgel ömlött a nap arany ragyogása. A székely város már kora reggel megtelt látképekkel. A messzibb városokból már csütörtökön és pénteken megérkeztek a gyűlés küldöttei, de a közeli falvakból és városokból csak szombat reggel kezdték ontani a

vonatok, szekerek, kocsik és gépkocsik a magyarság parlamentjére gyülekező lelkes embereket. A sajtó képviselői rendkívül nagy számban gyűltek össze a magyarságnak ezen a kétnapos nagy találkozásán. A legkisebb nemzeti érzelme magyar lap is elküldötte tudósítóját, sőt nagyobb lapoktól ketten és hárman is eljöttek a nagygyűlésre. Magyar újságírókon kívül román és külföldi újságírók is érkeztek a városba. A sajtónak ez a nagyfokú érdeklődése azt bizonyítja, hogy nemcsak a magyar nemzet ott-

hon maradt százszázalékosan feszült figyelemmel a nagyfontosságú tárgyalásokat, hanem a román közvélemény és a külföld is tájékozódni óhajtja a magyarság helyzetéről. Az országos nagygyűlést a Kolcza-kertben tartják, amely kissé a város végén fekszik ugyan, de egy domboldalon olyan festői környezetben, hogy a legmelegebb keretet adja a nagygyűlésnek. Ide vonul be hosszú sorban a magyarság: csizmás magyarok, harisnyás székelyek, közelről és távolról jött érdeklődők, papok és civilek ezrei, férfiak és nők színes tömege vonul fel az árnyas fák alá. Az elnöki emelvényt a Kolcza-kerti teremhelyiségében helyezték el, a többiek pedig a kerthelyiség fái alatt foglalnak helyet. A távolabb levők számára hangszórók közvetítik a beszédeket.

Tíz óra után néhány perccel lép a terembe gróf Bethlen György báró Szentkeresztly Béla kíséretében. Óriási éljenzés üdvözlö az elnököt, aki kíséretével felvonul az elnöki emelvényre és lázas izgalom közepette megkezdődik a nagygyűlés. Gróf Bethlen György üdvözlö a megjelenteket, majd alapszabály szerint kiküldö az igazoló bizottságot Nagy Jenő elnökölte alatt. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri dr. Török Andort és dr. Ferencz Józsefet.

Ezután felolvasta a marsalli hivatal útján a királyhoz intézendő hódoló távirat szövegét, majd elparentálta a párt határait. Mindkettőt a közönség álva hallgatta végig. Ezután kiküldö a jelölö bizottságot dr. Markovits Manó elnökölte alatt, majd az igazoló bizottság tesz jelentést. Eszerint 3210 hivatalosan igazolt kiküldött van jelen, ezenkívül több ezerre tehető még a nemhivatalos érdeklödö hallgatóságának a száma.

Most gróf Bethlen György emelkedik szólásra és elmondja nagy beszédét, melyet lapunk vezetőhelyén közlünk.

Inczedy-Joksmán Ödön nagyhatású beszámolója

Willer József dr. jelentése a
parlamentari csoport működéséről

Gróf Bethlen György elnök hatalmas beszédét több ízben szakította félbe percekig tartó hatalmas taps. Az elnök beszéde után dr. Inczedy-Joksmán Ödön, a párt ügyvezető elnöke olvasta fel a párt központi irodájának működéséről szóló nagyhatású beszámolóját.

Jelentése elején kihangsúlyozza, nem szükséges megindokolni, hogy miért nem tarthatott nagygyűlést a párt, hiszen az okok mindnyájunk lelkében ott élnek.

1933-ban indult meg az az áradat, amely most elnyeléssel fenyeget. Akkor jelentek meg először küldöttségileg a vasutasok, akiket nyelv nem tudása miatt eltávolítottak állásukból, azóta tanítók, köztisztviselők és magánalkalmazottak kerültek ebbe a sorba. Kénytelenek voltunk több ízben nemzetközi fórum elé terjeszteni panaszainkat a községi, iskolai segélyek elmaradása miatt, miáltal súlyos milliókkal károsították meg a magyarságot.

Beszélt tovább arról, hogy a párt a magyarság jogos érdekeiért harcoló újságírók ellen indított bünyői eljárások során megszervezte a jogi védelmet és ma már minden városban ott állanak a magyar ügyvédek a magyarságért harcoló újságírók mellett. Ismerteti a Magyar Párt népművelési munkáját. A képes ABC több ezer községbe jutott el, a magyarság felvilágosítására a párt központja röpiratot adott ki.

Ezután azokat a panaszokat sorolja fel, amelyeket a párt a Nemzetek Szövetségéhez juttatott el. Így a postai tisztviselők és egyéb köztisztviselők nyelvvizsgáztatása miatt, a deva magyarság földje, a magyar helységneveknek a sajtóban való közlés tilalma, a helységneveknek az üzleti feliratokon való szabad használata, az új büntető törvénykönyv sérelmes nézetei a zentelki ügyekben focidult a párt Nemzetek Szövetségéhez és támogatta a brasovi magyarság panaszát a Kaszinó épületeinek elvétele miatt.

Beszámolt a diáksegélyező akcióról és annak tizenegyéves multjáról.

— Az idő sürget. — fejezte be nagyhatású beszédét Inczedy-Joksmán Ödön. — hogy végezze mindenki azt a munkát, amit a sors kijelölt számára.

Ezután dr. Willer József képviselő a magyar parlamentari csoport főtitkára olvasta fel alapos jelentését a parlamentari csoport működéséről. Elismerő szavakkal emlékezett meg Sándor József szenátor munkásságáról, majd báró Szentkereszthy Béla képviselő eredményes munkásságát és áldozatkészségét említette fel.

Elmondja a továbbiak során, hogy a magyar parlamentaristák többször tevékenységet kell kifejtenők. Védni minden irányban a magyarság érdekeit, védeni a magyarság jogait a kormánytól. A román közvélemény előtt és az otthoniakat tanácsokkal, segítséggel látni el.

— Ma is hallani panaszokat, hogy eredménytelen a munkásságunk. De hol van a világon az az ellenzéki párt, amelynek nem kell megelégedni a részleteredményekkel. Mi is ellenzéki párt vagyunk, mi is csak részleteredményeket érhetünk el, s ilyeneket szép számban értünk is el. Ezeket a párt vezetősége nyomtatásban fogja kiadni, hogy mindenki személyesen győződhessék meg arról, hogy milyen nagyok is ezek a látszólag kicsinek feltehető részleteredmények. Hogy másra csak ne térjek ki, mi lett volna, ha a közigazgatási törvény tárgyalása során nem sikerült volna részleteredményeket elérnünk.

— Hogy a légkör ilyen ellenséges, annak főokozója az az évek óta tartó szerencsétlen politika, amelyet a kormányok üznek, de bármilyen nagy is legyen az elégedetlenség né-

pünk körében. — mondotta — egyetlen alkalommal sem robbant ki ez az elégedetlenség meggondolatlan tettekben.

A cenzura egyoldalú kezeléséről beszélt, majd a közalkalmazottak ellen alkalmazott nyelvvizsgák ügyét tette szóvá.

— Több ízben azzal vádoltak bennünket, hogy mi izgattuk a közalkalmazottakat, hogy ne sajátítsák el a román nyelvet. Erre a képtelen vádra legszebb cáfolat a felekezeti iskolákban folyó tanítás, ahol a magyar tanítók minden dicsőretet megérdemlő lelkiismeretességgel végzik a román nyelv tanítását.

Bejelenti, hogy a párt minden alkalommal a multban, a jelenben és a jövőben is arra tö-

rekszik, hogy az elbocsátott tisztviselőknek a kormány utalja ki jogos nyugdíjaikat. Beszélt az állampolgárságok felülvizsgálásáról, majd a következőket mondotta:

— Sokszor merült fel az a kérdés, vajjon a parlamentari csoport nem tett-e lépéseket a két nép közötti közeledés érdekében. A liberális párt hatalomra jutásakor új hanggal léptünk a kormány elé, javasoltuk, hogy a kisebbségi kérdést vitassa meg és rendezze egy minden pártokból összeállított parlamentari bizottság, de javaslatunkat teljes értéktelenség fogadta.

Majd Titulescu volt külügyminiszter indokolatlan támadásával foglalkozott.

A szakosztályok jelentése

Dr. Willer József beszámoló beszéde után a szakosztályok jelentése következik.

A kisebbségi szakosztály működéséről dr. Jakabffy Elemér tesz jelentést. Kifejti, hogy a szakosztály hármas feladatot tűzött maga elé: a kisebbségi élet megerősítését, összeköttetésben maradni azokkal a külföldi tényezővel, amelyek a kisebbségi jogokról harcolnak és gyűléseken megvitatni a legfontosabb kérdéseket, amelyek a gyakorlati életre vonatkoznak. A legutóbbi nagygyűlés óta a szakosztály három ankétot tartott. Éspedük: Oradeán, Clujon és tegnap Sf.-Gheorghen.

A közművelődési szakosztály működéséről dr. Paál Árpád főszerkesztő számol be, míg a közgazdasági szakosztály eddigi munkájáról dr. Gyárfás Elemér tesz jelentést:

— A pártnak — ugymond — eredetileg nincs közgazdasági programja, mert nem számít kormányrajutásra és mert egyformán szeretettel kell magához ölelnie a magyarság minden osztályát és egyiket nem támogathatja a másik rovására. Cél: összekötő kapocsnak lenni a ma-

gyarság és a kormány között a közgazdasági ügyekben. Amióta azonban nyíltan bevezették a magyarság gazdasági kizorítását, tömegesen zudul a munka a közgazdasági szakosztályra. Öntestét fertőzi meg a románság, ha a mi gazdasági életünket nullává változtatja. Egészséges ösztönünk azonban addig is, amíg jobb belátás következik, arra indít bennünket, hogy a magunk eszével védekezzünk. Elzárkózásra elzárkózás, önellátásra önellátás kell, hogy következzék. Éppen ezért mindenkinek, aki félti mindennapi kenyerét, vezetői mögé kell állnia.

A munkásság üdvözlése

Gyárfás Elemér határozati javaslatát a közgyűlés nagy tetszéssel fogadja el. Ezután szóval emelkedik Erdőgh János gépkocsivezető, aki a timisoarai munkástelepi tagozat üdvözlését tolmácsolja, megjegyezve, hogy Timisoarán is nagyon sok munkás kalandozott idegen partokba, de most valamennyien visszatértek, mert belátták hogy a Magyar Párt a magyar szegények pártja.

— Mi, timisoarai munkások — mondotta emelt hangon — itt állunk a Magyar Párt mögött: és nem szününk meg a pártot támogatni.

Szathmáry Lajos oraviciai kiküldött, a banati magyarság üdvözlését hozta. Beszéde során a banati szórványokról ad felvilágosítást, megállapítva, hogy a szórvány ügyét megismerni és gyógyítani kell.

Olvassátok és terjesszétek
a Magyar Lapok-at

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

Természetes, páratlan szénsavas, radioaktív sós, vasas forrásvizekkel. Biztos gyógyhatás szív és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység, zomcsuz, hólyaghurut és kimerültség idegesség esetén.

Női betegség a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépő idegbajok (Tabes) eseteiben a legjobb eredménnyel.

Ivókurák, szakszerű orvosi kezelés.

Kitűnő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penziók mérsékelt árral.

Modern napfényes szabad uszoda. A CFR vonalain utazási kedvezmény. — Allandó katonazene.

Pausálárak az „Európa” utazási irodák útján.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig.

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő R.-T.

FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, BUZIAS, BANAT.

Az Országos Magyar Párt gyűlésének drámai hangú határozati javaslata

A közgyűlés nagy tetszés és lelkesedése között lép az emelvényre dr. Pál Gábor, aki a következő határozati javaslatot olvassa fel:

„A Magyar Párt országos nagygyűlése fájdalommal állapítja meg, hogy a román sajtóban és nyilvános gyűléseiben a romániai magyarság ellen gyűlöletet keltő uszítás folyik. Az évek óta tartó és a büntetőtörvénykönyvben üldözendő sorozatos nemzetünk elleni igazgatások, amelyek ellen az állam hatóságai egyetlen esetben sem tettek büntetői eljárást folyamatba, melyreható befolyást gyakoroltak a román közvéleményre, amelyek hatása elviselhetetlenné vált mozgalmában nyilvánult meg. Az ország miniszterelnökének 1934. évben Clujon tett nyilatkozata, mely szerint a multibeli elnyomás címén „a történelmi igazságtalanságok jóvátevése” teljes határozottsággal keresztül kell vinni kulturális és gazdasági téren egyaránt, létfeltételünknek gazdasági téren való megőrzését is súlyosan fokozta és kilátástalanná tette a magyar ifjúságnak közpályákon való érvényesülését.

Az emberiségen alapuló méltányosság kötelezi az államot, hogy az elbocsátott tisztviselőket megfelelő nyugdíjban részesítse, mert annak megvonása csak bírói ítélettel megállapított bűncselekmény esetében jogosult. A nemzeti munkavédelmi törvény a munkajogot és szabadságot csak a külföldiekkel szemben korlátozza.

A Magyar Párt országos nagygyűlése ünnepélyes tiltakozását fejezi ki minden olyan elűrésrel szemben, mely hatalmi eszközökkel igyekszik a magyarságnak ipari és kereskedelmi vállalatokból való eltávolítására. A gazdasági jellegű törvényeknek és intézkedéseknek a kisebbségek gyengítésére alkalmas rendelkezései vannak. A közigazgatásban változatlanul fenntartják az időközi bizottságok rendszerét. A közigazgatási költségvetésből román egyesületek, intézmények, templomok nyerne csaknem kizárólagos támogatást. El kell ítélni azokat az igaztalan befolyásolásokat, amelyek e célra más vallású hívek anyagi hozzájárulását és áldozatát kényszerítik ki. A belügyminiszternek a közrend fenntartása címen kiadott intézkedései az alkotmányban biztosított gyűlési jogot a csendőri önkénynek szolgáltatták ki. A törvény által alkotott intézmények, törvényesen elismert jogiszemélyek és egyházi jellegű egyesületek, szervek működését is számtalan esetben meggátolják.

Az alkotmány ellenére eszközölt lapbetiltások és a magyar újságírók ellen a jogos panaszok közlése miatt tömegesen megindított sajtóperek valódi képet adnak a sajtószabadságról. A nagygyűlés megállapítja, hogy az Anghelescu-féle iskolapolitika a békés együttélés feltételének megtámadását jelenti. A névelmezéssel véghez vitt erőszakoskodások nem méltók az államhoz. A nemzetiség szabad bevallása általános emberi jog, melynek bírságolással való lehetetlenné tétele megengedhetetlen rőszakot jelent. A nemzetközi szerződésben a kisebbségi iskola számára biztosított államsegély és a községi-városi állam segé-

lyekből iskola céljaira fordítandó 14 százalékos hozzájárulás következetes megtagadása növeli a magyar kisebbség éldozatait.

Beszél ezután a határozati javaslat a tanulók anyanyelvét nem értő tanítókról, majd a kulturális intézményéről, aztán átér az autonómia kérdésére. Az országos nagygyűlés ünnepélyesen követeli, hogy az ország kormánya valósítsa meg azt az iskolai önkormányzatot, melyet az 1919. december 9-iki párizsi kisebbségi szerződés 11-ik cikkelye ígér, addig is az anyanyelven való oktatás bevezetésével megfelelő sürgős intézkedést tegyen. Utastja a nagygyűlés a párt elnökséget, hogy a nemzetközi szerződésben vállalt kötelezettségének teljesítése végett az ország külügyminiszteréhez és miniszterelnökéhez előterjesztést nyújtson be, majd így folytatja:

— Tiltakozik a nagygyűlés az egyenlőtlen adózás és azok behajtási módszere ellen. A székellyföldi és más közbirtokosságok magánvagyonának veszélyeztetése ellen. Az állampolgársági törvénynek a nemzetközi szerződések szellemével ellenkező alkalmazása ellen. Az állam anyakönyvben önkényesen történő név és vallás változtatás ellen. Az egyházi átterések károsakolása ellen. Továbbá tiltakozását fejezi ki azon sorozatos intézkedések ellen, mely a magyar nyelvnek az üzleti és magánéletben való korlátozására, magyar szobrok és műemlékek eltávolítására irányulnak.

— A magyarság hajlandó arra, hogy közreműködjen a többségi néppel az ország fejlődésének előmozdításában, a testvéries béke megteremtésében, ami az itt lakó népek közös érdeke, de ez csak akkor válhat lehetővé, az államhatalom lehetővé teszi nemzeti jellegünk megtartását, gazdasági és kulturális létfeltételeink megővését.

— A nagygyűlés felkéri az elnökséget, hogy a magyarság panaszeit juttassa Ófelsége a Király elé és alázatos hódolattal kérje nemzetünk életérdekeinek védelmét. A nagygyűlés elhatározza, hogy abban az esetben, ha a cenzura e határozat közzétételét megakadályozná, úgy nemzetközi fórum útján igyekszik e határozatot az ország és külföld tudomására hozni.

A határozati javaslatot óriási tapsal és lelkesedéssel fogadta a nagygyűlés közönsége. A közgyűlés valóságos történelmi pillanatnak tekintette ennek a határozati javaslatnak az előterjesztését.

A nagygyűlés lapunk zárta körlevélét és így a tisztújításról lapunk következő számában számolunk be.

Bűnük, hogy Spanyolországot és a vallást védelmezték

Két halálraítélt spanyol tiszt megrázó levele

A párizsi Croix két megrázó levelet hozott nyilvánosságra, amelyet halálraítélt fiatal spanyol nemzeti tisztek írtak, akiket a vörösök meggyilkoltak. Az egyiket egy fiatal diák írta, aki éppen a jogi államvizsgák előtt állott.

„Kedves szüleim — írja, — mire ez a levél elér benneteket, én már a föld alatt vagyok. Mert e hónap elején a népfront forradalmi törvényszéke halálraítélt. A bűntett, amivel vádolnak az, hogy Spanyolországot és a vallást védelmezték. Hazámért és az Istenért az életemet örömmel és büszkeséggel adom oda. Ebben a pillanatban sokkal jobban megértem, mint valaha, hogy az ember élete nem emberé, hanem az Istené, akít arra kérek, hogy legyen meg az akarata, hiszen az ő akarata az, hogy őt dicsőítsük és hogy Spanyolországon uralkodjék. Szeretett szüleim, meg lehettek győződve róla, hogy ezek életem legboldogabb pillanatai. Lelkiismeretem tiszta és nyugodt, tudom, hogy a hazámért halok meg. Így türelmetlenül várok a pillanatra, amikor Isten magához fog szőlítani. Halálomat ne fogadjátok szomorúsággal, hanem örömmel: Isten akarja és Spanyolországnak szüksége van véremre. Az Égi Magasságokból fogok mindenekelőtt örködni. Bocssátok meg a fáradtságot, amelyet nektek okoztam, bocssátok meg hibáimat és mindazt, ami kivetni való volt bennem. Ugyanúgy, amiként szíveteket születésemtől megtöltötte az öröm és ugyanúgy, ahogy akkor azért Istennek köszönetet mondtatok, most is örüljétek annak az útnak, amelyet az ő szent akarata nekem menni adott. Végtelenül hálás vagyok nektek azért a keresztény nevelésért, amelyben részesítettek. Nektek köszönhetem, hogy mint bátor keresztény halok meg. Emeljétek fel ismét és ismét gondolataitokat Istenhez, gondoskodjatok róla, hogy ezt tegyék fivéreim is és akkor Isten megadja nektek a kegyelmet, hogy mint én, igaz keresztényként élhessetek és hallhassátok meg. Utoljára öllek át benneteket, bensőséges szeretettel, fiatalok Fernando, aki az Istenért és Spanyolországért hal meg.”

A másik levelet egy történelmi név viselője írta. De la Infantada herceg fia, aki levélét: „Isten és Spanyolország” felirattal kezdi. A levél dátuma „Pic de Limona lábánál, 1937 június 3-án.” Szövege a következő:

„Forrón szeretett édesanyám. Nagyon hosszú levelet szeretnék írni, de nincs bátorságom hozzá. E levélben keresztül veszek búcsút valamennyitőtőtől, mert meg vagyok győződve róla, hogy még ma este magához szólít az irgalmas Isten. Tehát nem foglalkozom a részletekkel, mert azokat kétségtelesen meg fogjátok ugyanis tudni. Ami egyedül érdekel az, hogy nektek, valamennyieteknek szilárd bátorságot kívánjak. Nem szeretném, ha sírnátok, mert a másik életben boldogabb leszek, mint ezen a földön. Egészen biztosan ez az áldozat kemény a számra, édesanyám, nektek valamennyieteknek az. De a jó Isten és a haza kívánja: nem vitatkozhatunk e fölött Istennel. Mond meg atyámnak, hogy szívesen megkíméltem volna ettől a megpróbáltatástól, de lehetetlen. Ülel fiad, aki téged még egyszer egész szívből átölel és odafönt vár. Es most megyek Istenhez. Eljén Spanyolország. Francisco de Borgia.”

Gyönyörű két dokumentum, a huszadik századból, 1937-ből...

Kedvezményes I. osztályú fürdőjegyek az Episcopesti fürdőbe, kiadóhivatalunkban kaphatók

„Formula” szekerén okosan ülj...

*

Mielőtt bárki abba a tévedésbe esnék, hogy a fenti, kisé szokatlanul hangzó kifejezést sajnálatos elírásnak, vagy bosszantó sajtóhibának hinné, előrebocsátjuk: szándékosan irtuk így és egyben elnézést is kérünk a nyilván komolytalanoknak tetsző szójátékért, néhai Faludi Ferenc immár szállóigévé vált verssorának eme önkényes metamorfózisáért. De szinte önként kínálkozott **toifunk alá** a szavaknak ez a könnyű játéka, amikor a Népszövetségre, illetve arra a szerepre gondolunk, amelyet a világ népeinek ez a világbéke óreként állított szerve hosszú esztendőök óta betölt.

Mindez pedig abból az alkalomból vált most időszerűvé, hogy a Népszövetség Tanácsa rövidesen — szeptember 10-ikén — ismét összeül. Hogy ez a fontos nemzetközi intézmény mennyire tisztában van a maga tehetetlenségével és valóban komoly kérdésekben mind a mai napig játszott komolytalan szerepével, — mi sem bizonyítja jobban mint az a körülmény, hogy eredetileg csak két, kevésbé égető kérdést: és pedig, a már hosszú idő óta hatályát veszített locarnói egyezményt helyettesítő új nyugateurópai rendezés ügyét és a palesztinai kérdést tűzte ki az ülésnapirendjére. Mig ugyanakkor a világbékét valóban veszélyeztető két súlyos problémát, nevezetesen: az Európa nyugatán immár több, mint egy év óta dúló spanyol testvérháborút és a néhány hét előtt újra lángrollobbant japán—kínai háborús vizállyt nem tűzte napirendjére. Talán éppen azért, mert a maga tehetetlenségének tudatában az eseményeknek ilyen csöndes elhallgatásával legalább a tekintélyt igyekezett menteni és nem tenni ki magát egy újabb, biztos kudarcnak, mely csak növelné ellenségeinek, lekicsinylőinek számát s alátámasztaná azoknak igazát, akik a Népszövetség gyökeres megreformálását, s tekintélyének, súlyának, határozatképességének növelését, határozatosabbá tételét sürgetik.

Most, a valenciai kormány augusztus 21-iki jegyzéke nyomán, melyben az a helyzet súlyosságára hívja fel a figyelmet s a Földközi tengeren ismételt előforduló hajótamadások ügyét kívánja az ülés tárgysorozatába iktatni, — valamint a kínai kormány augusztus 30-iki terjedelmes közlése következményeként, melyben az a távolkeleti helyzetet ismerteti s Japánt mint támadó félt vádolja be: a Népszövetség kénytelen-kelletlen ezeket a kérdéseket is előreláthatólag kitűzi a legközelebbi ülés napirendjére. Más lapra tartozik azonban az a kérdés, hogy mit lehet, vagy egyáltalában lehet-e ettől valami várni?

Evek hosszú során át a Népszövetség a valóban komoly és sorsdöntő kérdésekben sohasem tudott eredményt, vagy legalább is tartós, kielégítő és mindenkit megnyugtató eredményt elérni. Evek hosszú során át ez a béke óreként állított intézmény a béke felborulásával komolyon fenyegető kérdésekben mindig azt a köntörfalazó, kertelő, hogy úgy mondjuk, „se hideg, se meleg” politikát folytatta, amelyet röviden és valóban találó kifejezéssel egyszerűen csak úgy nevezhetnénk, hogy: népszövetségi politika. Az ilyen súlyos problémák tárgyalásánál — ha már a napirendre tűzésük elkerülhetetlenné vált, — a Népszövetség mindig megelégedett félmegoldásokkal, kompromisszumokkal, vagy ama bizonyos, körmönfont jogi furfanggal megszerkesztett „formulákkal”, amelyek a maguk tekervényes felépítésüknél fogva mindenhova beilleszthetők, ahol hézag mutatkozik s szükség esetén a mérleg bármelyik serpenyőjébe bedobhatók nyomtatékul ott, ahol a világbéke féltve őrzött egyensúlya felbillenni látszik. Nyilván szükség-telen konkrét példákra hivatkoznunk, amikor ezt a megállapítást megkockáztatjuk. A mögötünk levő, — de különösen a legutóbbi esztendőben lefolyt népszövetségi „nagy pereknél” elégszer nyílt alkalmunk, hogy mindezekről meggyőződést szerezzünk.

Tény az, hogy a Népszövetség sohasem komoly munkával, energikus határozathozattal mentette meg a világbékét — ha ugyan ennek a „békének” pillanatnyi fennállása egyáltalában neki köszönhető, — hanem azzal a zseniális zsonglorkodással, mellyel ama fentebb említett „formula” szekerén olyan okosan ült, s kerekét — hogy a szállóigéből vett hasonlatunknál maradjunk — olyan ügyesen forgatta, hogy belőle ezideig még ki nem dült és a világbéke féltve-őrzött, recsegő-ropogó, itt-ott már felbillenni

Ha a KOPAZSÁGOT el akarja kerülni, akadályozza meg idejében a hajhullást!

A kopasz ember kopaszon hal meg. A világ egyetlen szere sem tudja visszaadni haját. De a kopaszságot meg lehet előzni. A tudomány biztos és hathatós szert bocsát rendelkezésére: a Trilysint. Néhány hónapi használat után a haj elkezd nőni és szemmel láthatóan sűrűsödik. A kezelés csak akkor eredményes, ha kitartóan folytatjuk.

TRILYSIN megakadályozza a hajhullást, megszünteti a korpát.

Kapható minden gyógyszerészetben, drogériában és illatszerészetben.

Váratlan minisztertanács Tatarescu lakásán

A rendkívüli állapot meghosszabbítását határozták el. Ármegállapító rendszabályokat helyeztek kiállításba a minisztertanács

Bucurestiből jelentik: Péntek délelőtt váratlan módon minisztertanácsot hívtak össze Tatarescu lakásán, amelyen csak a miniszteriumok vezetői vettek részt. A kiadott hivatalos közlemény csak annyit árul el, hogy a minisztertanács folyó ügyeket tárgyalta, de a sajtó tudni véli, hogy a rendkívüli állapot meghosszabbítását határozták el.

Az egyik fővárosi lap értesülése szerint, a pénteki minisztertanács Pop Valér ipar- és kereskedelemügyi miniszter előterjesztésére foglalkozott a nyerstermények és a kartelekbe tömörült gyárak által előállított áruk árának szabályozásával. A lap értesülése szerint a minisztertanács elhatározta, hogy az ipari és kereskedelemügyi minisztérium felhívja ezeket a

gyárakat, hogy záros határidőn belül alkalmazzák áraikat a nagy fogyasztórétegek anyagi teljesítőképességéhez, amennyiben ennek a felhívásnak nem engednek, a legfőbb kartellbizottságnak, a nemrég kiadott rendelettervénnyel alapján jogában lesz az árakat megállapítani.

A PÁRTELNÖK IS HOZZAJÁRULT A RENDKIVÜLI ÁLLAPOT MEGHOSSZABBÍTÁSÁHOZ

Tatarescu miniszterelnök pénteken délután látogatást tett Brătianu Dinu pártelnök-nél, akivel hosszas tanácskozást folytatott. A pártelnök hozzájárult a rendkívüli állapot meghosszabbításának tervéhez és kijelentette, hogy ebben a tekintetben nem kíván semmiféle nehézséget támasztani a kormánynak.

Fővárosi román lap feltűnést keltő cikke Magyarország és a kisantant tárgyalásairól

„A magyar kérdésben döntőfontosságú megbeszélések várhatók Genfben” — írja a Curentul. — A háború utáni román külpolitika legjelentősebb eseményének tartják Antonescu genfi útját

Kánya Kálmán magyar külügyminiszter is Genfbe utazik

Bucuresti. Saját tud. A „Curentul” különös jelentőséget tulajdonít Antonescu genfi útjának, főként a magyar kérdés miatt, amelyben — a lap szerint —

döntő fontosságú megbeszélések várhatók Genfben.

A sinaiai kisantant-értekezlet után — írja — függőben maradt a Magyarország és a kisantant-államok közötti viszony ügye. Bárdossy követ értesítette a budapesti kormányt arról a szellemről, amely az értekezleten uralkodott. Magyarország úgy látszik, kezd rájönni, hogy szakítani kell eddigi politikájával és magatartásával, ha Közép-Európában a megbékélés szellemét akarja. Tény, hogy a magyar külügyminiszter három nagyjelentőségű elhatározásról értesítette Bucurestilt. Az egyik az, hogy tárgyalásokat akar folytatni Romániával és a kisantant többi államaival a fegyverkezési jog elismeréséért. A másik: Magyarország hajlandó a kisantant kérésének megfelelően újabb biztonsági garanciákat nyújtani. A harmadik magyar elhatározás az, hogy tisztázza a kisantant álla-

mban élő magyar kisebbségek helyzetét. Budapest nem annyira a kisebbségi rezsimeket, mint azok alkalmazását teszi bírálat tárgyává s megállapítja, hogy az alantas szervek tulkapasai a nézeteltérések főokai. A magyar kormánynak ezek az elhatározásai — folytatja a lap — megbeszélések kiindulópontjait képezhetik. A Genfben tartandó megbeszélések sikerétől függ a dunamedencei együttműködés tervének kiszélesítése, amit Hodzsa csehszlovák miniszterelnök szorgalmaz. Ezek a kérdések és kilátások teszik Antonescu mostani genfi útját a háború utáni román külpolitika egyik legjelentősebb eseményévé.

Kánya Kálmán Genfbe készül

Budapestről jelentik: Sajtóértesülés szerint Kánya Kálmán külügyminiszter rövidesen Genfbe utazik a Népszövetség közgyűlésére. A külügyminiszter genfi tartózkodása alatt sorozatos tanácskozást folytat majd az időszerű kérdésekről a külföldi kormányok Genfben tartózkodó képviselőivel.

készülő alkotmányát mindig sikerült az utolsó pillanatban egyensúlyba hoznia.

De vajon meddig tarthat ez a bámulatos bűvészkedés? Ez a szédítő szemfényvesztés?

A legügyesebb artista is meginog egyszer s egyensúlyát veszítve, egy önkéntelen és pokolian háborzongató saltóval egyenesen a halálba, a megsemmisülésbe zuhan!

(F. V.)

Bonyodalmak a földközi-tengeri értekezlet körül

**A Fekete-tengeren is felbukkant egy titokzatos tengeralattjáró
A spanyol nemzeti csapatok újabb sikere az északi harctéren**

Santanderből jelentik: Mint utólag megállapítást nyert,

a spanyol vörös csapatok a nemzetiek bevonulása előtt vérfürdőt rendeztek a Valdefilas kórházban. A kikötőben horgonyzó börtönhajón pedig a politikai foglyokat géppuskával halomra lőtték.

Szemtanuk állítása szerint a hajón háromszáz foglyot tettek el láb alól.

A harcterekről érkezett jelentés szerint a nemzetiek az északi hadszíntéren már huszonkilenc kilométernyire állnak Gijontól.

Delciténél eddig még a vörösek próbálkoztak támadásokkal, a nemzetiek azonban most már itt is átvették a támadó szerepét és a vörösek mindenütt visszaszorították.

A nemzetiek csendőrségének sikerült elfogni Alvarez Richardot, aki a santanderi néptörvényszék elnöke volt és több, mint ezerötven nemzeti érzelmű egyént ítélte halálra.

IZGALOM A VÖRÖSEK KÖZÖTT A BIARITZI TÁRGYALÁSOK MIATT.

A vörösek birtokában lévő Spanyolországban egyre nagyobb nyugtalanságot kelt az a hír, hogy a katalánok Biaritzban békekötési tárgyalásokat folytatnak a nemzeti Spanyolország képviselőivel.

Attól tartanak, hogy rövidesen Barcelona is Santander példáját követi.

Jelentették már, hogy a Negrin-kormány át akarja adni a kormányhatalmat egy katonai tanácsnak, amely Miaya, Pozas és Mangada tábornokokból állana. Mint hírlík,

ennek az új kormányhatalomnak első feladata volna leverni a vörös Spanyolország területén minduntalan fellángoló lázadásokat, letartóztatni Largo-Caballero volt miniszterelnököt és letörni az anarchista szervezkedést.

A VALENCIAI KORMÁNYNAK NEM SIKERÜLT ÖSSZEHIVNIA A PARLAMENTET.

A valenciai kormány, hogy a maga uralmának törvényes látszatot adjon, még augusztus 23-ra össze akarta hívni a spanyol parlamentet, a Cortezt.

A kijelölt időpontban azonban csak tizenöt képviselő jelent meg Valenciában, mert a parlament tagjainak túlnyomó része Franciaországban tartózkodik és nem volt hajlandó hazatérni.

Ugyancsak valenciai híradás szerint a Negrin-kormány rendeletet adott ki, mely szerint minden magánüzemély köteles szeptember 8-ig a birtokában lévő arany-, ezüst- és min-

denfajta ékszert beszolgáltatni. A bankok páncélszekrényében és zálogházakban lévő értéktárgyakat is lefoglalják.

A FRANCIA KORMÁNY KIUTASITOTTA BIARITZBÓL A FRANCO-PARTI POLITIKUSOKAT.

Párizsból jelentik: A francia kormány rendeletére

a biaritzi hatóságok megvonták a tartózkodási engedélyt valamennyi Franco-párti spanyol politikustól.

Olaszország nem vesz részt a földközi-tengeri értekezleten

Rómából jelentik: Mint jelentettük, az angol kormány hozzájárult ahhoz a francia indítványhoz, hogy a Földközi tengeren történt titokzatos torpedótámadások ügyében földközi-tengeri értekezletet hívjanak össze Genfben.

Jólétesült olasz körök ezzel kapcsolatban megjegyzik, hogy Olaszország nem vesz részt feltétlenül az értekezleten. Hangoztatják e körökben, hogy Olaszország felfogása szerint már csak azért sem helyes, hogy a most előfordult incidenseket értekezleten vitassák meg, mert

a londoni semlegességi bizottság még fennáll és ezek a spanyol polgárháborúval kapcsolatos kérdések ennek a bizottságnak hatáskörébe tartoznak.

Londonból jelentik: A „Star” az összehívandó földközi-tengeri értekezlettel kapcsolatban azt írja, hogy etekintetben legfontosabb kérdés az, miként értelmezik a „földközi-tengeri hatalom” kifejezést. A lap szerint az angol kormány nem tekinti földközi-tengeri hatalomnak Szovjet-Oroszországot. Ilyenformán az nem is kaphat meghívást az értekezletre. A Reuter azt fejtegeti, hogy

ha Genfet választják az értekezlet színhelyéül, akkor Olaszországot csak az abesszin hódítás elismerésével lehet rá-

Ez az intézkedés azért feltűnő, mert hir szerint épen Biaritzban tárgyalások folynak a katalán kormány és a nemzeti spanyol kormány kiküldöttei között.

A kiutasítási végzés nem érinti a valenciai vörös kormány diplomatáit.

„KISÉRTETHAJÓ” A FEKETE-TENGEREN.

Athénből jelentik: A „Molokios” nevű szovjet hajót a görög vizeken egy ismeretlen tengeralattjáró elsüllyesztette. A személyzet egy tagja életét vesztette, a többinek sikerült partot érnie. Később a Reuter újabb orosz hajó elleni támadásról adott hírt, mely szintén a görög vizeken történt. Ezuttal a „Blagovjev” nevű teherszállító hajót torpedózták meg.

A londoni esti lapok hírt adnak a „Blagovjev” hajó elsüllyesztéséről és közlik, hogy a Fekete-tengeren egy titokzatos tengeralattjáró bukkant fel. Az „Ewening News” szerint angol körök nem hiszik, hogy valamelyik földközi-tengeri hatalom tengeralattjárója a Fekete-tengerre ment volna.

venni arra, hogy azon résztvegyen.

A Reuter szerint az angol kormány igen fontos javaslattal készül az értekezlet elé állni.

VITAK ARRÓL, HOGY MELYIK SPANYOL KORMÁNYSZÁRVAZAT MEG AZ ÉRTEKEZLETRE.

Párizsból jelentik: A földközi-tengeri értekezlet összehívása körül bonyodalmak támadtak. Kétségtelen ugyanis, hogy Olaszország nem fog elmenni Genfbe és emiatt — mint a „Matin” értesül — Lausanneban, vagy Montreauxban fogják azt megtartani. Eellentét áll fenn az angol és francia kormány között is atekintetben, hogy spanyol részről melyik kormányt hívják meg.

Anglia azt szeretné, ha a nemzeti kormányt is meghívják, míg Franciaország csak a köztársasági kormány jelenlétét óhajtja.

A „Journal des Débats” feltétlenül szükségesnek mondja a nemzeti spanyol kormány meghívását.

Párizsban a késő éjszakai órákban elterjedt hír szerint Törökország, Görögország és Olaszország — ez utóbbi elvben — hozzájárult az értekezleten való részvételhez. — Az értekezlet szeptember 12-én, vagy 15-én nyílik meg.

Tizezrek látogatják naponta a Budapesti Őszi Vásárt és a Kézműipari Kiállítást

Budapestről jelentik: Csütörtökön délután nyitották meg ünnepélyesen a budapesti Őszi Lakberendezési Vásárt és az azzal kapcsolatos országos Kézműipari Kiállítást. Az ünnepélyes megnyitót huszezer főnyi meghívott közönsége vitte szét először a híret annak, hogy hasonló nagyszabású és minden ízében szép őszi parádé nem volt még Budapesten. A városlegelő Iparcsarnokban a kupola alatt kiképzett „díszudvar” a régi arany- és ezüstkoszorus mesterek remekait állította a kiállítás központjába. Előtte a múlt századok kézműiparának történelmi csoportja, az óriási csarnok többi részeiben pedig egy-egy hatalmas terem a különböző szakmák kiállítási helyisége. Valamennyi terem egységes, művészi stílusban ad keretet a csodálatosabbnál-csodálatosabb, de mindég a legmagasabb színvonalat elérő kézműipari remekeknek, amelyekkel a mai iparosai versenyeznek az arany- és ezüstkoszorus mesteri címekért. Az első szempillantásban látszik, hogy ennek a kiállításnak elsősorban oktatás a célja, de meg gyönyörködtetés

is persze. Minden szakma termében a legmodernebbül felszerelt műhelyek dolgoznak állandóan: — hadd lássák az okulni akarók, hogy milyen anyagokból, milyen eszközökkel, milyen remekek készülnek. Nemzetközi szaklapkiállítás, ahol az érdeklődő akár tiszteletpéldányt is kaphat az öt legközvetlenebbül érdeklő lappéldányokból, ugyancsak a oktatás célját szolgálja, mint a vidéki iparostületek káprázatos kollektív kiállításai is, amelyek külön óriás pavilonban kaptak helyet.

Külföldről és vidékről egyre érkeznek a különvonatok, az autóbuzskaravánok és már az eddigi napok mindegyikén tizezrek látogatták meg a gyönyörű kiállítást, amely szeptember 20-án estig lesz nyitva. Természetesen az Európa utazási irodánál és a Wagens Lits-Cook irodájánál 150 leírt megszereshető utazási igazolványok utazási és vízumkedvezményeivel, szeptember 20-án délig érkezhettek meg Budapestre a romániai látogatók.

Hynek dr

Krisztus kinhalála

az orvosi tudomány világánál. Megdönthetetlen bizonyosságokat sorakoztat fel a turini szent lepel nyomán Krisztus haláláról és valódi arcáról. Páratlan sikerű könyv.

Ára 80 lei és portó.

Kapható: könyvosztályunknál.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 3

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldi: Egész évre 300, fél évre 150, negyedévre 75, egy hónapra 25. Külföld: Egész évre 350, fél évre 175, negyedévre 87,5, egy hónapra 29. Magyarországon: Egész évre 90 P, fél évre 45 P, negyedévre 22 P. Egyes szám ára 30 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér. Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037. Telefon: 27.

Felelős szerkesztő: FERÉDI GYÖRGY
Cluj szerkesztő: dr. Sulyok István
Csal. Posta Utca 13.Kéziratokat nem ösztököljük meg és nem adunk vissza.
Csak jó választékos magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Több helyen, főként nyugaton és északon zivatar. Nyugaton a hőmérséklet csökken, keleten nem változik lényegesen.

VASÁRNAP ÉS HÉTFŐN FEL KELL LOBOGÓZNI A HÁZAKAT ORADEÁN. Vasárnap és hétfőn, amikor is a tanítók tartják Oradeán nagygyűlést, a nemzeti színű zászlókat ki kell tűzni az épületekre, üzletekre és középületekre. Ss. Popovitchu, rendőrfőnök.

A jövő évben indul indiai körútra az angol királyi pár. Londonból jelentik: A Morning Post jelentése szerint az angol királyi pár a jövő évben három hónapos indiai körútra indul. Ez alkalommal fogják India császárává koronázni VI. Györgyöt.

JAVULT ANGHESCU MINISZTER EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTA. Bucuresti. Saját tud. A napok óta 38 fok körül lázban belegen fekvő Anghescu népeveléstudományi miniszter egészségi állapotában javulás állott be. Lába 37,2 fokra csökkent és az orvosok szerint semmi aggodalomra nincsen ok.

Vasúti szerencsétlenség Lion mellett. Párizsból jelentik: Lion mellett Charbonnier községben két személyvonat összeütközött. A szerencsétlenség következtében 10 utas súlyosan megsebesült. A vizsgálat megállapítása szerint a katasztrófát hibás váltóállás idézte elő.

JAVULÁS ÁLLOTT BE MASSARYK EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTÁBAN. Prágából jelentik: A volt köztársasági elnök állapotáról péntek este kiadott orvosi jelentés szerint Massaryk lassu, de állandó gyógyulás útján van. Benes és Hodzsa megérkeztek Lanyba.

EGZOTIKUS FEJEDELMEK LATOGATÁSA BUDAPESTEN. Budapestről jelentik: A magyar fővárosnak számtalan előkelő vendége van. Ott tartózkodik a Kumári, a Kapustarai maharadzsa és a Nepóli herceg. Az egzotikus vendégeken kívül idegen grófok, hercegek, angol lordok élvezik Budapest vendégszeretét.

ALHIR EGY MUSSOLINI ELLENI MERÉNYLETRŐL. Rómából jelentik: Csütörtök délután egy gyakorlatos bombavető repülőgépből, amikor Róma egyik keleti elővárosa felett repült, levált egy cementbomba, átütötte egy ház tetőzetét, de komolyabb kárt nem okozott. Illetékes helyen az ezzel kapcsolatban Mussolini ellen elkövetett merényletről szárnyrakelt híreket a fent közölt tényállás elferdítésének mondják és kijelentik, hogy sehol semmiféle merénylet nem történt.

* Éltesebb embereknél, akik gyakran fel vannak fuvódva úgy az alhasi pangást, mint az emésztés renyhességét egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz reggelenként bevéve rendszerint hamar megszünteti, a rekeszizom emelkedését csökkenti és a magas vérnyomást mérsékli. Az orvosok ajánlják.

Elfoglalták az öngyilkos ukrán miniszterelnök székében levő feleségét. Varsóból jelentik: A lengyel-orosz határon elfoglalták Susenszónak, az öngyilkos ukrán miniszterelnöknek székében levő feleségét. Susenszón akkor követett el öngyilkosságot, amikor a GPU emberei megjelentek nála, hogy letartóztassák.

OLASZ FÖLDÖN MAGYARORSZÁG KORMÁNYZÓJA. Streséből jelentik: A magyarországi kormányzói pár külföldi gépkocsiturájára során pénteken Stresába utazott. Mint-hogy Horthy kormányzó olasz földön is szigorúan rangrejtve utazik, az olasz hatóságok minden hivatalos fogadtatást mellőztek.

* Beretvás pasztilla a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja.

Temetések Oradeán. Ralla Joan vasúti fűtő a közokrházban meghalt. Temetése szombaton, szeptember 4-én délután 4 órakor volt a kórházból a Rulikovszky-temetőbe. — Michele Maria 30 éves korában a közokrházban meghalt. Temetése vasárnap délután 2 órakor lesz Buciuani közég temetőjében. (Caritas.)

Bocz Károly 61 éves főmérnök, nyug. CFR főfelügyelő meghalt. Temetése vasárnap háromnegyed 12 órakor lesz a Rulikovszky-temető kápolnájából. (Erdélyi „Concordia”.)

* Oktatás. Schmelzer Béla államilag engedélyezett és nyilvánossági joggal bíró zenekoszlájában a beiratások megkezdődtek. Oradea, Str. Nicolae Jiga 1. alatt.

Kétezeröttszáz fellebbezés vár a satumarei városházán elintézésre. Saját tud. Satu-Mare város ideiglenes tanácsát évek óta foglalkoztatja a vízmű építési terve, amit a mostoha viszonyok között sehogysem tudtak megvalósítani. A város kasszája üres, kölcsönt nem kapnak, mert a régi adósságot sem egyenlítették ki, ezért új lehetőségek után kutattak. Így jutottak arra az elhatározásra, hogy a csatorna és vízvezeték hálózatot, mint létezőt szerepeltetik és utána törvényszerű illetéket szednek. A kivétel a pénzügyi év kezdetén nagy lendülettel meg is indult a polgáregység körében természetesen érthető elkeseredést váltott ki. Mert eddig sehol sem történt meg, hogy nem létező művek után illetéket szedtek volna. A tanács elhatározása nélkülözötte a törvényes alapot és a polgárság érdekelt része tömegesen fellebbezte meg a kivételt. A csatornázási illetékek ügyében a törvényszéken több marasztaló ítélet hangzott el. A vízműilletékek ellen beadott fellebbezéseket, számszerű mintegy kétezeröttszázat, a város nem hajlandó egyhamar bíróság elé vinni s minden lehető alkalmat és módot felhasználna arra, hogy a bírói végzés kimondását késleltessék.

Heves tűzértségi harcok Sanghai körül

Máglyaként lobogó égő bárkák úsznak a tengeren

Sanghaiból jelentik: Sanghai körül pénteken olyan heves tűzértségi párvialad volt, amelyre az ellenségeskedés kilőrése óta még nem volt példa. A tűzértségi harcban japán részről az „Isumo” csatahajó és több torpedóromboló vett részt. Gránát érte a sanghai-i dohánygyárat, az egyetem épületét és az amerikai tengerészkatona kaszárnyáját is. Sebesülés nem történt.

A kínaiak elkeseredetten lötték a japán tőkonzulátus épületét és környékét. A konzulátus egyik tisztviselője és egy japán újságíró megsebesült. A tőkonzul a gyilkos pergőtűz ellenére sem hagyta el az épületet. Az ágyutüz Putung körül egész sorát gyújtja fel a kínai bárkáknak. Az égő bárkák elszabadultak köteleikeikről és lobogó máglyaként úsznak a vizen.

„A japán hadsereg emlékezetébe idézi Kinának a multat”

Teljes katonai díszben, trónbeszéddel nyitotta meg a japán császár az országgyűlést

Tokióból jelentik: A japán parlament ünnepélyes megnyitására a japán császár teljes katonai díszben jelent meg. Az országgyűlést megnyitó beszédében kijelentette, hogy: Japán szándéka mindig az volt, hogy Kinával szoros együttműködésben békés helyzetet teremtsen Keleten.

— Sajnos azonban — folytatta a császár — Kina kihívó magatartása meghiusította Japán szándékát és magatartása összetűzésre vezetett.

— Katonáink most engedelmisségüket és bátorságukat behoznyítják és igyekezni fognak emlékezetébe idézni Kinának a multat!

— Szilárd alapokra óhajtuk helyezni a békét és reméljük, hogy polgáraink minden erejükkel támogatni fognak bennünket — fejezte be beszédét Japán császára.

KIALTVÁNYT ADTAK KI JAPANBAN ÉS PROPAGANDA-BIZOTTSÁGOT ALAKITOTAK A JAPAN-NÉMET SZERZŐDÉS MEGKÖTÉSÉNEK KISÜRGETÉSÉRE.

Tokióból jelentik: Polgári körök és magánosok már hosszú idő óta sürgetik a japán-német szerződés valórváltását. Most a leg-

különbözőbb társadalmi rétegekből származó aláírásokkal kiáltványt bocsájtottak ki Japánban és propaganda bizottságot alakítottak a szerződés megvalósítására.

A kiáltvány megállapítja, hogy „a kommunizmus az emberiség közös ellensége”.

— Nanking és a Koumitang nem állanak messze a Kominterntől, ezért szükséges, hogy a német-japán szerződést átvigyék a gyakorlatba — írják a kiáltványban.

MEGÉRKEZETT TOKIOBA AZ UJ ANGOL NAGYKÖVET

Londonból jelentik: Sir Robert Craigie, az új tokiói angol nagykövet pénteken megérkezett Tokióba. A sajtó képviselőinek kijelentette, hogy a kínai kérdésben nem nyilatkozhat. Minden lehető elkövet azonban abból a célból, hogy elősegítse az angol kormány ama őszinte kívánságának teljesülését, mely szerint jó viszonyt óhajt Japánnal.

Tokióból jelentik: Csaharban ideiglenes autonóm kormány alakult.

Mint Sanghaiból jelentik,

az itt lefolytatott vizsgálat kétségesse teszi, hogy az angol nagykövet sebesülését valóban japán repülőgép okozta-e.

Ugyanis, mint a vizsgálat során megállapítást nyert,

abban az időpontban egyetlen japán repülőgép sem járt Sanghaitól délnyugatra

és egyetlen japán gép sem tüzelt semmiféle gépkocsira.

VULCAN

Oradea, Bulv. Regele Ferdinand No. 1.
Vagons Lits-el szemben.

legoicsóbban árusít

aktatáskát
iskolatáskát

* Cukorbetegségnél, alhújasodásnál és köszvénynél, oxaluria és phosphaturia képződésénél, húgysavas sók lerakódásánál reggelenként éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz javítja a gyomor és a belek működését és az emésztést és az anyagcserét tartósan előmozdítja. Az orvosok ajánlják.

Amíg pénzesportja hónapokig tanácskozott, csépelni volt kénytelen a feltaláló, Oradea. Saját tud. Annakidején beszámoltunk Szilágyi József marghatai elektro-technikusnak a falvakat olcsó villanyárammal ellátó találmányáról. Szilágyi találmányának kiaknázására egy pénzesportot hozott össze, amely azonban ahelyett, hogy a gyártást megindította volna, egy okiráltságbeli gyárral folytatott hosszas tárgyalásokat a találmány eladására. Több megrendelésre is fölvetették az előleget, anélkül, hogy a gépeket le tudták volna szállítani. A feltaláló, mint a technikai rész vezetője — pénz nélkül nem tudhatta megindítani a gyártást és hogy a pénzes társak mellett éhen ne haljon, kénytelen volt csépelni egész nyáron. A napokban megérkezett végre Oradeára és felmondta régi társaival kötött szerződését s ömaga folytat tárgyalásokat a gyártás megindítására. Munkatársunknak kijelentette Szilágyi, hogy a sokban tökéletesített találmány gyártását valószínűleg az oradeai Phöbus vasgyárban rövidesen megkezdik.

SZERENGSÉTLENSÉG A PESTI „HUNNIA” FILMGYÁRBAN. Budapestről jelentik: Péntek éjszaka súlyos baleset történt a „Hunnia” filmgyárban. Hetek óta folynak „A Noszthy fiu esete Tóth Marival” című új magyar filmnek a felvételei. Péntek éjszaka forgatás közben egy tizenkét méter magas állvány összeomlott. Az állványon dolgozó két műszaki alkalmazott lezuhant és életveszélyes sérülést szenvedett.

Letartóztatásban marad a feleségét halálba kergető baiaimarei ácsmester. Satu-Mare. Saját tud. Beszámoltunk annakidején Kovács Károly baiaimarei ácsmester 29 éves feleségének tragikus haláláról. Az egygyermekes fiatal anya a Bódi-tóba vetette magát és megfulladt. A fiatal házaspár szomszédai tényekkel igazolták, hogy Kovácsné férje kergette a halálba. A minden emberi érzésből kivetkőzött férj például kalapáccsal verte le a felesége körmeit. Az ügyész Kovács fogvatartását javasolta, a vádtanács azonban a szabadlábrahelyezés mellett döntött. Az ügyész a táblai vádtanácshoz fellebbezett, ahol a napokban a bestiális férj ellen elrendelték a vizsgálati fogságot.

* Láposy Erzsébet zenetanárnőnél az előadások (hegedű, zongora és zeneelmélet) szeptember 6-án kezdődnek, Oradea, Str. Simeon Stefan 20.

Baiaimarei hírek. Saját tud. A bányaváros ideiglenes bizottsága hosszas utánjárással engedélyt szerzett 804 hektár erdő kitermelésére. Az erdő faanyagára árverést hirdettek, amelyen a Lomási cég nyerte el a kitermelési jogot. Ez ellen a Transilvaniana vállalat a cluj-i felülvizsgálati bizottsághoz fellebbezett, ahol elutasított határozatot hoztak. A Lomási még ebben a hónapban megkezdte a faanyag vágását. — Dr Pop Valer kereskedelmi és iparügyi minisztert a bányavárosba várták. A miniszter látogatása szeptember 9-ére halasztódott. — A jibou-i hatóságok táviratilag arról értesítették a baiaimarei rendőrséget, hogy a Discom-lerakat betörője a bányaváros felé menekült. A baiaimarei rendőrség belekapcsolódott a jibou-i hatóságok által indított nyomozásba. — Constantinescu Demeter határcsendőrkapitány feljelentést tett az oradeai Victoria értékpapírárusító cég egyik alkalmazottja, Osias Wolf ellen, akitől belga értékpapírt vásárolt havi hatszáz leies részletfizetés mellett. A vételárát már letörlesztette, de az értékpapírt többszöri sürgetés ellenére sem szállították le. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

Verszegény, sápadt, étvágytalan, legyengült és gyakori fejfájásban szenvedőknek teljes gyógyulást nyújt a

Dr Földes-féle FERROL vastáplék.

A leghatásosabb és legeredményesebb hízlaló, erősítő vér- és izomgyarapító szer. Minden gyógyszerárban és drogériában 100 lei egy üveg.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS

A ciuimesti római katolikus iskolaszék az üresedésben lévő h. tanítói állásra pályázatot hirdet a jelen tanévre. Pályázhatnak német képesítésű férfi- és női tanerők. Pályázati határidő szeptember 15. Az állás azonnal elfoglalható. Fizetés havi 1200 lei.

RÓM. KATH. PLÉBÁNIA,
Ciuimesti (jud. Salaj) p. u. Sanislau.

Zürichi zárlat. Párizs 16.23 fél, London 21.59, Newyork 435 háromnegyed, Brüsszel 73.36 egy-negyed, Miláno 22.92 fél, Amszterdam 240.20, Berlin 174.70, Bécs — schilling 80.20, Prága 15.19, Varsó 82.35, Belgrad 10, Bucuresti 325.

Fényes nappal kirabolták az ótur dai görög katolikus templomot. Turda. Saját tud. Pénteken délután 2 óraker feltörték és kifosztották az ótur dai görög katolikus templom két peremjét. A rendőrség még a délután folyamán elfogta a letteest Varga István Mures de Bogat községbeli legény ezemélyében.

A KÖZMUNKASZOLGÁLAT SZABÁLYOZÁSA. Bucurestiből jelentik: Beavatott körökből származó értesülések szerint a közmunkaügyi tanács legutóbbi ülésén elhatározták, hogy csak olyan munkákat fognak végezteni a jövőben, amelyeknek azonnali látzata van. A jelenleg közmunkát teljesítő ifjakat a tanév megkezdésére való tekintettel szeptember 9-ike helyett már szeptember 7-ikén elhoosátják. Szeptember 20-án megkezdődik a gazdalfjak közmunkája is, a behívásokat azonban a megyei tanácsok indítványára legkésőbb november 20-ikáig el lehet halasztani. A gazdalfjak hétnapos közmunkát fognak teljesíteni.

fejfájás
ellen
Beretvás
parxtilla!

BEKULDOTT HIREK

Az oradeai-ioşiai római katolikus kulturházban vasárnap délután tormás virálivel összekötött összejövetelt rendeznek. Érdeklődőket, valálaskülönségre való tekintet nélkül szeretettel meghív a: Plebános.

Rita Stanciu és Lia Marcus bucsu hangversenye. Hétfőn folyo hó 6-án este 9 óraker tartja Rita Stanciu és Lia Marcus bucsuhangversenyét a Scoala Normală Romană Unită dísztermében. Közreműködnek még Pop Emil tanító és Lucian Stanciu hegedűművész. Bredeceanu, Montia, Brănoiu, Drdla, Stradella, Bellini, Puccini, Thomas, Maessenet, Bach, Händel, Rossini műveit öleli fel a műsor. Enek és hegedűszólók és ketős számok. Jegyek elővételben a „Muzica” zeneműkereskedésben.

Négyizben adták elő Mercurea-Ciucon nagy sikerrel a „Zizi kisasszony” mesejátékot. Saját tud. Ferenczy László Marcella és Veress István háromfelvonásos gyermekmese operettjének nagy sikere volt a városban: négyizben adták elő zsu-folt nézőtér előtt a gyermekoperettet. Az előadást a Katolikus Nőszövetség rendezte, dr Nagy Béni-ne elnököl vezetővel. A rendezés nehéz és fáradságos munkájából kivette részét minden egyes nőszövetségi tag. A szereplők Vámszer Mártuska, Elekes Évike, Kleinfeld Iduska, Fodor Ibike, Puskás Esztike, Virág Mimi, Rancz Sanyi, Szücs Ildikó, Fülöp Klári, Albert Pityu, Bőjte Tibi, Simon Bandi, Kalamár Ancika, Magyar Pirike, Vaszi Mucus, Vass Ica, Szabó Baba, Benedek Jucika, Márton Böske, Petres Baba, Csutak Pirike, Booskor Manyika, Gáspár Klárika, Bakosy Ancika, Bakosy Lenicsika, Pulchard Ucuca, Pusztai Pirike, Kozám Baba, Csiby Klárika, Kovács Janicsika, Márton Sanyi, Fodor Zoltí, Schusster Zoltíka, Mezey Jancsi, Dávid Lacika, Buszek Karcsi, Takács Pityu, Fehér Ferike, Dahlea Alex, Alter Pipike, Bács Baba, Faulka Elizuka, Gál Mancika, Erőse Borika, Gondos Évike, Kuligóvcsy Lací, Puskás Iluka, Márton Bandi, Miczi Miska, Fodor Imre, Kalamár Gabi, Dávid Ancika, Erőse Évike és Nagy Melinda egytől egyig mind nagyzerüen megállották helyüket: pompásan énekeltek, táncoltak és kellemes szórakozást szereztek a mese tündérszép világába varázsoló játékával. Az előadásnak fénypontja Lukács Becunak, a cluj-i Opera és Magyar Színház közismert gyermekprimadonnájának táncszáma volt. Az előadást zongorán György Baba nagy szakértlemmel, színesen és hangulatosan kísérte.

Főtisztelendő Plébánia Hivatal

Tisztelettel értesitem az összes Főtisztelendő plébánia hivatalokat és más egyházi intézményeket, hogy férjem halála után nagymultu építési irodájának vezetését sajátmagam vettem át és azt férjem általánosan ismert, becsületes munka-szellemében kipróbált szakembereimmel és tökéletes szakmai felszereléssel irányítom. Továbbra is elválllok és végrehajtok mindenféle szakmába vágó munkálatot, ha templomot, iskolát vagy más egyházi épületet kell építeni, átalakítani, tatarozni. Megkeresésre, saját költségemen szakemberem a helyszínre utazik. További szíves pártfogást kér

ÖZV. BALINT DANIELNÉ

Oradea, Strada Academiei No. 2.

Kezdődik a vadászévad — haza kell hajtani a marha- és juhnyájakat az erdei legelőkről

Mercurea-Ciuc. Saját tud. A ciucsánmártoni erdőgondnokság 1817. szám alatt körrendekezést küldött szét az alciuci járás mintegy harmincezer lelket számláló tizenhat községébe a székely közbirtokosság részére, melyben elrendeli, hogy az 15531—1937. számú földművelésügyi minisztériumi határozat értelmében, az összes erdei legelőkről szeptember elsejétől október 15-ig haza kell hajtani mindennemű és fajtájú csordát, nehogy valamilyen veszély érje az állatokat. Ez a bizonyos miniszteri határozat negyedik szakasza azért kívánja a legeltetés beszüntetését, nehogy a kezdődő vadászévadban a nemes vadaknak meg legyen a kellő nyugalomuk és a vadászatot a juh- és állatnyájak ne zavarják. A rendelkezés betartására kötelesek a közbirtokosságok külön erdőpásztor alkalmazni. Az erdőgondnokság szöguru rendszabályokat helyez kilátásba a legeltetési tilalom ellen vétő közbirtokosságok részére, felelőssé tevén egyben magukat az erdőpásztorokat, sőt erdőbrigádérosokat is.

Ez a rendelkezés sérti a gazdaközönség érdekeit. A tavalyi nagy takarmányhiány megtanította a gazdákat, hogy hőlesterlig legelteskint állataikat az erdőn, de legalább szeptember 29-ig, Szent Mihály napjáig. Ezt akarja most a földművelésügyi minisztérium megakadályozni. Az érdekelt birtokosságok vezetői most ebben az ügyben az Országos Magyar Párt elnökéhez, dr Pál Gábor képviselőhöz fordultak. Dr Pál Gábor jelentette az esetet táviratilag a földművelésügyi minisztériumnak és a lehető legsürgősebb intézkedést kért. A vadászat nemes élvezet, keveseknek a kiváltsága, éppen ezért nem lehet harmincezer gazdát eltálatani a zavartalan legeltetés jogától.

Adorján Imre főtitkár felkereste a megyefőnököt is, ahonnan távbeszélőn felvilágosítást kértek az erdőgondnokság vezetőjétől.

— A rendelkezést általános jelleggel küldötte szét hivatalunk — mondotta Zakariás Gyula erdőgondnok, — de nem vonatkozik minden közbirtokosságra. Az érdekelt közbirtokosságokkal egyetemlegesen fogom megállapítani, hol alkalmazandó a legeltetési tilalom. E hó 13-ra közös értekezletre hívtam a közbirtokosságok vezetőit s ez a kérdés megnyugvásra lesz elintézve. Annyi tény, és ezt meg kell mondanom, hogy az ősi legeltetéssel egyes közbirtokosságok sok kárt tesznek a véderdőkben. Simonesti községben például ötször kellett csemétét ültetnünk ugyanarra az erdőrésze-re, minden alkalommal kitaposták a kellő őrzés alatt nem álló és a pusztákról fennebb lu-zódó marhák. Viszont a minisztériumi rendelkezésben körvonalazott idő nem más, mint a vadak nyugalmi ideje, melyet a vadállomány kímélése céljából is be kellene tartani. Egyebekben még jó és megértő szellemben dolgozom a kérdést elintézni az érdekelt birtokosságokkal.

Igy remélni lehet, hogy a sérelmes intézkedést mielőbb visszavonják.

Ahogy az angol udvarias...

— Londoni jegyzetek —

Vannak emberek, kik hüvösek, tartózkodók és kártek, míg künn forognak az utcán, az üzleiben, a mindennapi életben, odahaza azonban, otthonuk falai között a meghitt és meleg környezetben közvetlen szíves emberré alakulnak át és mindent megtesznek, hogy vendégük jól érezze magát körükben. Körülbelül ez a különbség van a között az angol között, kit az ember utazás közben a kontinensen, vonatokon, a múzeumokban, az idegenforgalom kavargása közben megismer és a másik között, akivel nemzeti otthonában a brit szigeteken él együtt hosszabb, vagy rövidebb ideig.

Akármi módon legyen is azonban az idő, amit az idegen angol földön tölt, ahhoz feltétlenül elég, hogy a vendég lépten-nyomon feltűnő különbségeket és eltéréseket vegyen észre. Eleinte nem is tud számot adni magának erről. Hamarosan rá kell azonban jönnie, hogy a sokféle különbség között, mely itt szemébe ötlök, a legfeltűnőbb az a mód, ahogyan az angolok egymással és a körükbe került idegenekkel érintkeznek. Ebben a módban van valami gyermekdeden kedves, naiv és közvetlen. Az idegen eleinte talán bosszankodik is, hogy ezek az öntelt angolok úgy beszélnek vele és úgy néznek rá, mintha tapasztalatlan, eltévedt gyermek lenne. Később azonban rájön arra, hogy ez a nyíltság és egyszerűség, amellyel feléje fordulnak tulajdonképpen onnan van, hogy az átlagos angol lélek tele van egyszerűséggel és közvetlenséggel, melyet joggal lehet a gyermeki jelzővel illetni.

A legegyszerűbb formája, melyben ez a sajátos angol lelkület megnyilatkozik, az angol udvariasság.

Mindenütt a világon vannak udvarias emberek és az erkölcsi nevelés sehol sem mulasztja el, hogy udvariasságra és jó modorra szoktasson. Mégis országok és népek szerint mennyire más az udvariasság eszményképe és az a kép, mit az idegen emberek szemében mutat!

A francia ember udvariasságával inkább ékesíti és diszti magát. A szellemes udvariasságok úgy csillognak rajta, mint a nőkön az ékszerek és nem más a célja sem: hiúság és önzés tulajdonképpen forrásuk. Amikor arról van szó, hogy az udvariasság jogán valami szolgálatot, utbaigazítást kapjon az idegen a franciától, a híres francia udvariasság és jó modor rendszerint csütörtököt mond.

A németek udvariassága olyan, mint a kötelességteljesítés. Alapos és kissé nehézkes. Amikor valami szolgálatot kér az idegen német városokban ismeretlen emberektől, könnyen megeshetik vele, hogy többet kap, mint amennyire szüksége van.

A magyar udvariasságnak különös tulajdonsága az, hogy kedves és ötletes, azonban nem jár ki mindenkinél. Ugyanaz a magyar, aki egyik irányban ismeretlen emberekkel szemben szinte áldozatra kész, máskor majdnem rideg és visszautasító. Hangulatok és benyomások uralkodnak udvariasságán, talán kissé bizonyos előítéletek is.

Az angol udvariasság gyökeresen különbözik mindeztől és a többi tipustól is, amelyekről unalmas volna hosszabban értekezni. Nemcsak azért különbözik, mert szembenötön általános és következetes, hanem főként, hogy mély benne a szociális tartalom. Ez az udvariasság a fő törvénye az utcáknak, az autóbuszoknak és a földalattiaknak. Főképpen uralkodik a kenyéradó és az alkalmazott közötti viszonyban.

Az autóbusz utasa, amikor átadja viteldiját, azt mondja, hogy: tessék. A kalauz pedig, amikor átveszi a jegy árát, az összeget mindig azzal nyugtázza, hogy: köszönöm. Ez a tessék (please) és a köszönöm (thank you) az angol beszédet éppen úgy tarkítja, mint a mezőket a sok virág. A hatása is ugyanaz. Szép és megnyugtató. Nem pusztán és üres forma ez a két szó, bármilyen sűrűn is használják, hanem azt a szerepet játssza az emberek között, amit a vasúti kocsiknál az ütközők acél rugói: tompítják és kiegyenlítik a rázkódást, amivel különböző egyéniségek és ellentétes érdekek találkozása jár.

Az angol udvariasság nem virágozik ki szá-

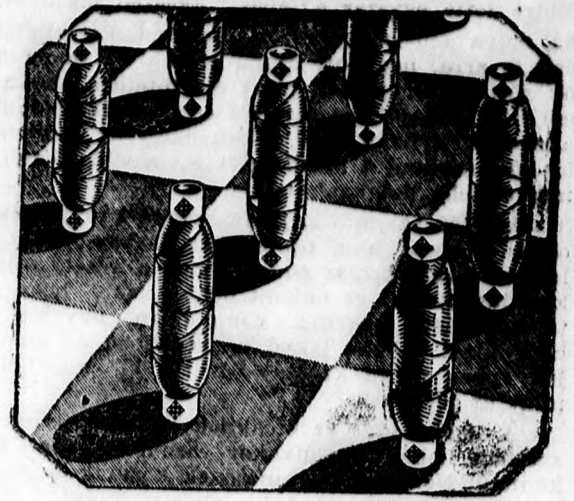
pora szép szavakban és nem szolgál arra sem, hogy kényelmes eszközül szolgáljon kérések megtagadásához. Eppen ellenkezőleg: az udvarias és szűkszavú szó csak címkeje az udvarias tetteknek, mely rögtön bekövetkezik. A legfőbb szór még szóra sincsen szükség ahhoz, hanem a címkeket kedves biztató mosoly, vagy kézmozdulat szolgáltatja.

Például: Hölgy siet a nagyforgalmu utcán, hol az uttesten 5-6 sorban száguldnak egymás mellett a gépkocsik. Hirtelen szélfulvat támad, amit örömmel üdvözöl mindenki, mert a tenger felől jó, a fülledt városi hőségnek legnagyobb ellensége és az angol világhatalomra emlékeztet. Mindenki örül, csak az nem, akinek a hirtelen szél lekopja fejről a kalapot és az uttestre röpíti az autók vastag gumitalpai alá. Ez történt a hölgygel, akiről ez a történet szól. Mindenütt a világon ez a fordulat a könnyű szalmakalap drága formáinak szomorú végét jelentette volna. Angliában nem.

A széles autó-sor egyszerre megállt, mintha parancsszóra történnék. Pedig nincsen senki, aki ilyenkor álljt parancsolhasson. A kocsi felől barátságos mosolyok, bátorító kézmozdulatok biztatják a hölgyet, hogy minden veszedelem nélkül nyugodtan megmentheti féltett kincsét. Az elegáns luxuskocsi volánjai mellől éppen úgy, mint az iromba teherautók vezetőinek fülkéjéből. Az utca másik oldaláról pedig megszólalt a köztisztaság seprővel működő óra és barátságosan megnyugtatta a hölgyet, hogy semmi baj nincs, vele is megtörtént ugyanaz tegnap és nem lett belőle kár.

Más példa: A földalatti könnyű a tájékozódás, mert egyszerű és világos a közlekedés módja. Azonkívül minden pénztárnál ingyen kis térképet lehet kapni, hol különböző színek jelzik a vonalakat és így semmi nehézséget sem okoz a kérdés, hogy hol kell más vonalra átszállani. Az idegen mégis bizonytalannak érzi magát és kérdezősködik, hogy megbizonyosodjék. Az angol udvariasság segíteni akar. London azonban nagy, a londoni pedig inkább csak azt a vonalat ismeri amelyen járni szokott. Gyakran előfordul tehát, hogy nem tud választ adni. Ritkán elégszik azonban meg a vállvonogatással, hanem azonnal segíteni próbál. Szemtanúi voltak egy esetnek, amikor a kérdező angol fiú felszaladt a lépcsőn a pénztárhoz és ottan tudakozódott, mert maga nem tudott felvilágosítást adni. Kiszült azonban, hogy az utbaigazítás téves volt. A fiatalember erre lekéste a vonatát, izgatottan megkereste ismeretlen ismerősét a tömegben, bocsánatot kért tévedéséért és megadta a helyes utbaigazítást.

A legkedvesebb és legjellemzőbb azonban mégis az, amit a reggeli órákban látunk egyszer az autóbusz emeletéről a Piccadillyn, ahonnan a Hyde park szomszédjába, a Green parkba nyílik a kilátás.

**Több mint 600
különbéféle színben**

minden szaküzletben kapható
**a Gütermann varrószelyem. Kérjen
mindig Gütermann varrószelymet
és vásárlásnál figyeljen a gyári
védjegyre (sakktabla)
és a Gütermann névre.**

Az autóbusz-csorda hirtelen megtorpant, hogy ez a jelenség több, mint külső cicoma, vagy pusztán megszokás. Valaki egyszer azt írta a londoni utcáról, hogy az volt az érzése, mintami nélkül nincsen közlekedés a londoni utcán. A várakozás néhány perce alatt az utasok legelhetették a szemüket a messzeségbe nyúló kert zöldjén és olyan falusi látványban is gyönyörködhetek, amilyen a levágott szénafünek összegereblyézése hosszú széles fageréblyékkel.

Az egyik fűhalmon toprongyos alak nyult el a napon és mélyen aludt. Az éjt nyilván hajléktalanul töltötte, talán a St. Martin templom földalatti boltjai alatt, melyeket a hajléktalanok éjjeli odahúzódása már nemzetközi nevezetessé tett. Reggel, amikor a parkok óriási vasrúdos kapuit megnyitják, bizonyosan odajött, hogy éljen a londoni polgár egyik fontos szabadságával, heveredjen le a jó meleg reggeli napon a finom gyeprre, gyűjtsön maga alá derék-aljnak illatos szénát, amit legelés közben a juhok meghagytak és aludja jól ki magát. A toprongyos alak tehát ebben a reggeli órában mélyen aludt a levágott fűvön és ebben senki sem zavarta. Azok a munkások sem, akiket azért küldtek ide, hogy a megszártított füvet összegereblyézzék halmokba és elhordják. Az autóbussz tetejéről jól meg lehetett figyelni azt a gondosságot, ahogyan a két munkás az alvó embert szépen csendesen körülgereblyézte és nyugodtan túrta azt a rendtelenséget, hogy a derékajlul összekapart fűhalom ott maradjon. Szinte azt lehet mondani, hogy lábujjhegyen tevékenykedtek körülötte...

Vége-hossza sincs az ilyen példákknak, melyekkel mindenki meg van rakodva, aki angol

MINT A KORULZÁRT VÁROS

Írta: MÉCS LÁSZLÓ

Mint nemrég felépült frissültetésű város, amelyben minden ékes, arányos, célirányos de nagy hibája is van, hogy kenyérgyára kint van, a villanygyára kint van, vízvezetéke kint van: ilyen vagy most, barátom, szép ifjú napjaidban.

Aranycsináló mester vagy s ha egy láng bolondít, az mindig kívülről jön! Szíved, e bíbor lombik hogy forrt, midőn alatta édes első szerelmed ibolyalángja lobbant: az arany már megcsillant, — de a szírom kilobbant s a boldogság ellillant.

Majd bonyolult üzem lett lelked s mint mintagyárban kísérleteztél benne: vér-hajtó villanyáram jött egy asszony szeméből s hajtotta életednek egész álomvilágát. A boldogság megcsillant, — de jött valaki kintől és elzárta a villanyt.

Mindig külső meleggel melengtetted te lelked, pénz, politika, hírnév varázsát ünnepeled, vágyak vízvezetékén futott hozzád a Kék Tó vizéből az öröm, — de jaj, kívül van a Kék Tó és könnyon elzár tőle egy ellenséges Vétő!

Ma még vidám vagy, mint egy frissültetésű város De mi lesz holnap? Mindent kívülről várni káros. Mert egyszer körülzárnak az öregeségi ráncok, ellenség-rejtő sáncok, bajok, betegség, gondok és fény nélkül maradsz majd, mint földben a vakondok.

Barátom, menj be még ma lelkedbe remetének, midőn még kerted fái tavasz lányok égnak, midőn asszony szeméből sugárik még az áram! — Mint kristály a mesében, úgy szívja a szíved be az Isten fényét s térj át csak-belső melegre!

En rátértem rajongón a belső termelésre: kialudhat összes szép lányok nevetése, kialudhat a kertek s a rétek minden szirma, kialudhat a Nap, Hold, a hírnév és barátság, nyithatja a Halál is hírhedt országa rácsát:

én úgy tartottam Isten Szívén szívem kristályát, hogy a malaszt erői naponként összejárják és belső fényvel ég most, En azt veszem kezembe, ha minden fény kialszik s még szempillám se rezdül még átmegek a Halál-úr bús országán keresztül!

fordra tette egyszer a lábát. Egészen bizonyos, ha csupa gentleman között járkálna. Ezt aligha értette arra, hogy ott csupa előkelő és finoman öltözött ember járkál, mert etekintetben az angol utca külső képe távolról sem éri el például a pestiét. Nyilván arra célzott, hogy itt mindenki kész segíteni a másikon és ezt a világ legtermészetesebb dolgának tartja.

Amikor az autó a járda szélére kanyarodik, olyan helyen, ahol nincs kapu, vagy üzlet, a legelső járóelő már tudja, hogy a vezető tájékozódást keres és önként odalép már, hogy a tájékozódást megadja. Londonban ugyanis a csak kissé kijebb fekvő negyedekben az angolok éppen olyan kevésbé ismerik ki magukat, mint az idegenek.

A tájékozódás az utcáknak zür-zavaros halálában nehéz, ugyanakkor azonban végtelen könnyű. Nehéz, mert nincsenek körutak és nincsen sugárut, ahonnan ki lehessen indulni, hanem az utcák szeszélyes össze-visszaságban ágaznak szét, éppen úgy, mint a fáknak az ágai, mert ugyanúgy nőttek ki a régiekből, mint az új kicsi gallyak a nagyobbakból. Ugyanakkor azonban végtelen könnyű, mert nemcsak a rendőr ad gyors és gyakorlati utbaigazítást, hanem akármelyik járóelő, bármilyen sietős is legyen az útja. Az előkelő öreg ur, ki még fekete selyemszalagon hordja monokliját és fekete kabátjához pepitanadrágot hord — éppen olyan szívesen áll a kifutófiúnak rendelkezésére, mint a szállodai portás az előkelő idegennek.

Az idegen pedig akár előkelő, akár nem, el kell, hogy gondolkozzék a jelenségeken. Sokat olvasott és hallott a demokráciáról, különösen akkor, ha messzi keleti országokból jött el a britiek fővárosába. Amikor összeadja és számbavezti ezeket a jelenségeket, amikkel itt lépten-nyomon találkozhat, arra kell gondolnia, hogy a demokráciának talán a legfontosabb kelléke — a jó modor és az udvariasság. Mit ér a legszebb törvény, ha a legkisebb hivatalnok zsarnokoskodik azzal a hivattal, melyet a kezébe kapott és gorombáskodik a közönséggel? Mit az egyenlőség jelszava, ha az emberek a mindennapi életben a lehető legegyszerűsebb bűnnek el egymással és legfőbb örömeiket abban lelik, hogy embertársaik életét megnehezítsék és megkeserítsék? Nyilvánvaló, hogy az udvariasság és a gyakorlati szociális érzület nem a törvények poros papirosával táplálkozik, hanem eleve, mélyebb rétegből fakad: a megszelídített és a megnevesített emberi lélekből. Az is bizonyos azonban, hogy embereket nem szabályokkal lehet a legjobban megváltoztatni, hanem lelki módszerekkel. Ebben az angol udvariasságban nyilván sok van abból a keresztényi tanításból, minek felebaráti szeretet a neve. A kérdés, amelyre nincs válasz, már csak az: mennyit kell ebből a felebaráti szeretetből az általános jólétnek számlájára írni és mennyit az angolok kereszténységére.

SULYOK ISTVÁN.

Hárminc éve halt meg Grieg, a híres zeneköltő.

Peer Gynt halhatatlan nevű megzenésítője, Grieg Eduard Hagerup norvég zeneköltő 30 évvel ezelőtt halt meg szülővárosában, Bergenben. Nevét versenyművei, tánczenéi, balladái, zenekari művei, főleg nagyszámu dalai tették halhatatlanná.

Attól függ... Csehov A. P. humoreszkje

Acsumjélov rendőrfelügyelő méltóság teljes léptekkel halad keresztül a néptelen piactéren, vadonatúj kópönyegében. Nyomában egy közrendőr, aki jókora kosár elkobzott egrest cipel a karján. A piactéren nincs egy teremtet lélek sem. Sőt a bolt- és korcsmaajtók is elhagyottan, álmos csendben hunyorognak Isten drága napjára.

A rendőrfelügyelőt varatlan kiáltás rezzenette fel kellemes melegségből:

— Megharapott a gyalazatos! Fogjátok meg, gyerekek! Utána! — hallatszott a zürzavaros járma.

A kiabálást keserves vonítás követe. Acsumjélov tempos komolysággal fordul a hang irányába, de még elég jókor ahhoz, hogy észrevegye a Pjecsugin-féle fátalep sarkigárt kapujából az utcára menekülő, sánta és szűkös kutyát. A következő pillanatban már megjelenik mögötte az uldozó is: ugujjra vetkőzött férfi szalad a nyomában s amint utólréve, utánahajol, hogy elkapthassa, megböki és végigvágódik a földön. De az utolsó pillanatban mégis sikerült elkapnia a menekülő kutya hátsó lábát.

A járma meglevenednek a boltak s pár pillanat múlva a fátalep kapuja előtt jókora csödület áll.

— Megint utcai botrány, felügyelő úr — pislant varakozásteljesen feljebbvalójára a rendőr.

Acsumjélov főlényes nyugalmával kanyarodik a csödület felé. A kapuban a kíváncsiaktól körülvéve ott áll egyszál mellényben a kutya uldozója s bizonyos büszkeséggel mutogatja vérző ujját a körülállóknak. Acsumjélov a kisse beszélt alakban első pillantásra felismeri Hrkjukin aranyművesegédet, s közelebb lépve, felfedezi a botrány főszereplőjét, egy hegyesorrú, sargafoltos borz kőlyökkutyát, amint melisólabáira támaszkodva, pislog a körülállókra. Nedves szemében fájdalom és rémület csillog.

— Miféle csoportosulás ez? — kezdi Acsumjélov, fensőbbesegen felretaszgálva utjából a bármésködöket. — Mi van itt? Es te mit mutogatsz a kezéd? Menjétek dolgozokra, ne ordítogzatok...

— En semminek sem vagyok oka, felügyelő úr, kérem... — kezdi hosszas torokkösorülés után Hrkjukin. — Megyek, semmi rossza nem gondolva. Mert Dimitrij Dimitricszó indultam a la véget... Ez a gyalazatos dög meg — se szó, se beszéd — nekem ugrik, oszt beleharap a kezembe... En csak szegény ember vagyok, követem alásan, a két kezem után élek. Nekem kárterítés jár ezért, mert lehet, hogy egy hetig se tudom használni a kezemet... Nincs a világban az a törvénye, felügyelő úr, kérem, amelyik igazgat ne adna nekem... Még csak az hiányzik, hogy az ilyen semmirevaló dög nyomorekká tegye az embert! Hova jutna a világ, ha mindenki ilyen veszett jószágot tartana? Akkor man akár ne is éjjen a szegény ember...

— Hm! Ne karatyolj annyit... Kie ez a kutya? Ne busulj, nem hagyom annyiban. Majd megtanítom én a gazdáját, hogy ne engedje mások az utcán csavarogni a kutyáját. Igazán ideje megleckézteni az olyan urakat, akik semmibe sem veszik a hatóság rendelkezését. De tudom Istenem, ha jókora borsagot szőzök rá, megtanulja a gazember, hogy kell vigyazni a kutyájára. Majd elveszem én a kedvét az ilyen gondatlanságból... Haladéktalanul állapítsd meg, ki a gazdája — fordul a felügyelő a mögötte feszengő rendőrhöz.

— Tudd meg, kie a kutya és írjal jelentést a tenyárasról! Megértted... A kutyát pedig le kell bunkozni, Haladéktalanul! Mert alighanem veszett kutya... Nem tudja valamelyiketek, kie ez a dög?

— Ugy nézem, Zsigalov tábornoké! — szólal meg valaki a tömegből.

— Zsigalov tábornok uré? Hm... Segíted le rólam ezt a kópönyeget — fordul Acsumjélov a rendőrhöz. — Pfü... micsoda hőseg! Ugylatszák, eső lesz. Hanem... azt megse tudom megérteni, hogy haraphatott meg téged ez az oklómnyi jószág! — támad a felügyelő minden átmenet nélkül az eset szenvedő nőjére. Hiszen nem is éri el a kezdet. Ez a parányi állat... ilyen hőrihorgas égimeszelő... Biztosan magad vezeted meg a kezved valami szöggel, hogy ráfoghasd erre a szegény kutyára... Ismerem az ilyen népséget! Ne is tagadd...

— Egő cigarettát dugdosott a kutya orrához, felügyelő úr, kérem. En láttam, amint ingerkedett vele. A kutya meg elúnta, oszt jól belekapott a kezébe... Amit keresett, megtalálta.

— Ne jártsd a szádát, te pupos. Mit hazudozol? Nem láthattad, hiszen ott se voltál. Ne tanítsd te a felügyelő urat. Ismeri ő a törvényt, jobban tudja, hogy mit kell csinálni... Egyszerre meglátja, ki hazudik és ki vallja a szinigazságot... De még a szolgabíró úr is megmondja, igazam van-e, vagy sem... Arra való a törvény! Hiába hazudozol, a törvény előtt mindenki egyforma... Különben is, ha éppen tudni akarod, az én unokabátyám is rendőr... Nahát! — Ne magyarárgass annyit — vágja el a to-

vábbi vitát Acsumjélov.

— Ugyan, ez nem lehet a tábornok urék kutyája — szólal meg a rendőr hosszú gondolkodás után. — Neki nem ilyen kutyái vannak. Azok mind nemes vadászutyák...

— Biztos vagy benne, hogy nem a tábornoké kutyája?

— Ha kell, akár megesküszöm rá, felügyelő úr...

— En is úgy látom... Hiszen a tábornok ur kutyái egytől-egyig drága fajkutyák. Ez meg csak afféle falusi korcs... Semmi formája, csak harapni tud a gyalazatos. Nem is értem, hogy tart-hat valaki ilyen csúf állatot. Igazán nincs eszük az embereknek. Látnátok, mi lenne, ha Pétervárra, vagy tesszem Moszkvába kerülne valahogy ilyen kutya. Nem sokat keresgélnek a törvény, nem törődnek a rendeletekkel, hanem egykettő, lebunkóznak. Ugy bizony... Te meg, Hrkjukin, ha eszed van, nem hagyod annyiban a dolgot. A kutya megmárt, ezt bizonyítani tudod... Neked kárterítés jár. Meg kell tanítani végre az ilyen gondatlan népséget! Éppen legfőbb ideje, hogy megtanulják a rendet...

— De azért az is lehet, hogy a tábornoké — töpreng fennhangon a rendőr. — Hiszen nincs a pofájára írva... Ugy rémlik, mintha a napokban ilyesforma kutyát láttam volna az udvarukon.

— Persze hogy a tábornoké... én ismerem, — hallatszott a tömegből.

— Hm... Add csak rám a kópönyegemet — szól rá a rendőrré idegesen Acsumjélov. — Csak most veszem észre, milyen hideg szél kezeke-

dedt... Egészen átjárja az embert... A kutyát pedig azonnal vidd el a tábornok urékhoz és mondd, hogy kérdeztem, az övé-e? Jelentem, hogy én találtam az utcán és hazaküldtem... Megértted? Es figyelmeztet a cselédséget, hogy vigyázzanak rá, ne engedjék az utcára... Kftuda, micsoda drága jószág és ha minden csirké-

fogó égő cigarettát dugdos az orra alá, egykettőre odavan... Mert az ilyen fajkutyá nagyon kényes jószág. Te meg, ostoba, jobb, ha nem nagyon mutogatsz a kezéd... Te vagy mindennek az oka...

— Amott jön a tábornoké szakácsa. Majd ő megmondja, kie... Héj, Prahor! Gyere ide, lelkem, egy szóra! Nézd meg jól ezt a kutyát! Megismered? A tiétek?

— Ördögöt... Nekünk ugyan soha nem volt ilyen kutyánk...

— Mit kérdezősködsz annyit — inti le Acsumjélov a buzgólkodó rendőrt. — Felesleges minden szó. Csak rá kell nézni, mindjárt látszik, hogy közönséges kuvasz. Ne mafláskodj, hanem indulj! Megmondtam, hogy teketória nélkül le kell bunkóznia és kész.

— Nem, nem a mi kutyánk — folytatja szakács — hanem a tábornok ur öccsége... Aki tegnapelőtt érkezett látogatóba. A mi urunk nem szereti a borzebelket, hanem az öccse annál inkább.

— Igazán? Hát megérkezett a kegyelmes ur kedves öccse? Vladjimir Iványics? Hát ezt nem hittem volna! — lelkendezett Acsumjélov és egyszerre mosolygásra gömbölyödik az ábrázata. — Hát mégis megjött? Beszéltemre, csak most hallok erről az örvendetes újságról... Hosszabb ideig szándékozik maradni?

— Hát... egy pár hétig.

— Héj, Uram, Istenem, hát mégis hazajött. Annyi esztendő után... Persze, az édestestvérét akarta látni. Itthon van, én meg nem is tudok róla... Hát akkor ez az ő kutyája? No, ennek igazán örülök... Legalább mindjárt hazaviheted neki. Ne oly aggódsni találjon érte... Úgyes kis kutya... Gvorszmozgás... Egyszerre bekapta ennek a fickónak az ujját. Ha-ha-ha... No, ne reszkess, kutyus.

Prahor a kutyát maga után vezetve, megindul hazafelé... A körülálló hangosan kacagják az elszontyolodott Hrkjukint.

— Te meg vigyázz, nehogy még egyszer a kezembe kerülj, mert akkor elveszem a kedved az ilyen komiszkodástól — mordu't rá Acsumjélov szigorú hangon s vadonatúj kópönyét begombolva méltóság teljes nyugalommal folytatja útját a piactéren keresztül. Berényi László foidítása.

Hönig
Frigyes
**HARANG-
ONTÓDE**
Arad,
Str. Barfüia 10-21.
Alapítva:
1840.
Telefon: 376.

IDŐK SODRÁBAN

A baszkok sorsa

írta: Rády Elemér

Santander meghódításával a baszk nép történelmének egy különös korszaka véget ért. Ez a korszak amilyen rövid volt, annyira telve van furcsaságokkal és félreértésekkel. Még pedig olyan félreértésekkel, amelyek súlyos lelki konfliktusok elé állították ezt a mindig büszke, öntudatos és tragikus sorsú kis népet.

A baszkokról tudni kell, hogy késői lezármazottai a pyreneusi félsziget őslakosságának, akik minden valószínűség szerint a keltáktól származnak. Tiszta faj, amelyet a sors megkímélt a félszigeten egymásután változó népek keveredésétől. Számuk igazán kicsiny. A spanyol területen számuk alig haladja meg a milliót s ezek közül is alig 500.000 beszéli a baszk nyelvet. Franciaországban még mintegy 170.000 s Délamerikában mintegy százezer baszk él. A kis nép együttvéve sem nagyobb az ardeali magyarságnál. Kis nemzet ez, amely azonban hosszú évszázadokra visszanyúló történelmében hőiesen küzdött nemzeti szabadságáért, amelyet egykor uralkodók harcai közben elvesztett. A szabadság szeretet azonban minden baszk lelkében ott él, ezt nem sikerült a gyorsan váltakozó hódító hadjáratoknak kiölniük. Az egyes baszk tartományokat egymásután kapcsolták az uralkodók Kosztiliához s IV. Henrik alatt egy részt véglegesen Franciaországhoz csatolták. Azóta a francia és spanyol baszk föld különböző fejlődésen ment keresztül. A franciaországiak ideig-óráig megőrizték függetlenségüket, míg a francia forradalom friss nacionalizmusa véget nem vetett a baszkok szabadságának is s elsöpörte a baszk önkormányzat minden nyomát. A franciaországi baszkok öntudata azonban tovább él. Ma is ők a legöntudatosabb franciaországi kisebbség. A spanyolországi baszkok önkormányzatát az első Karlista háború nyrbálta meg s ekkor, 1839-ben törölték el a baszk önkormányzat szerveit, a fueros-t. A második Karlista háború, 1876-ban azután elsöpörte teljesen a baszk különállás minden nyomát.

A baszkok nemzeti követeléseiket már 1839 óta hangoztatták s mindenképp az autonómia helyreállítását követelték. Híres vezérük, Sabino de Arana y Goiri volt, akinek tudományos és publicisztikai munkája nyomán a nemzeti mozgalom öntudatosodott, megalakult a baszk nemzeti párt és az Euzko Ikastola Batza, a baszk iskolákat propagáló egyesület.

A spanyolországi baszkok történetében nagy fordulatot jelentett a monarchia bukása. A baszkok a választások alkalmával döntő sikert értek el, de az autonómiát ennek ellenére csak a polgárháború kitörésekor, az első belső zavarok idején mondották ki. Első elnökük Aguirre Lakube lett. Ezzel a baszk nemzeti mozgalom elérte látszólag célját: sikerült megvalósítani az autonómiát. De ez a siker s az azóta eltelt néhány hónap súlyos megpróbáltatásokat hozott a baszk nemzetnek.

Mert a baszk önállóság súlyos és végzetes félreértéseken nyugodott, amelyeket talán csak most egy fölösleges és véres háború után sikerül majd tisztázni. A spanyol polgárháború véres zűrzavaraiban a baszk nacionalisták ugyanis azt hitték, hogy elérkezett a szabadság kiharcolásának a pillanata. A vörös kormány ezt a lélektani pillanatot alkalmasnak látta, hogy a baszkok jóhiszeműségét kihasználja és a maguk oldalára állítsa a hős népet. A valenciai kormány mindent ígért, szabadságot, önállóságot, nemzeti és vallási érzéseik tiszteletben tartását. A jóhiszemű vezetők hitték a szép szavaknak s mert a katalánok százezres hadseregekről beszéltek, amelyekkel rövidesen elsöprik Franco katonáit, a baszkok is bíztak a sikerben és odaállottak a templomromból,

vérengző vörösök mellé.

A világ megdöbben a Bilbaoból jövő hírekre. Mi történhetik az ibériai félszigeten, ha már ez a fanatikusan nacionalista és mélységesen katolikus nép is szembefordul Francoval. Csak elvéve érkezett egy-egy híradás, hogy a baszkok a vörös kormány oldalán is hűek maradtak hitükhöz s a vörös szövetséget csak szabadságuk kivívására akarták felhasználni, mert Francoékban a nemzeti önállóságuk ellenségeit látták. (Itt is bebizonyosodott, hogy a vörös propaganda, Litvinov és Kun Béla munkája, mennyire megfertőzhette a spanyol népet, hogy sikerült Francoról a leghihetlenebb vádakot is elhitetni.) A több hónapos küzdelem azután bebizonyította, hogy a vörös ígéretek szép frázisok voltak csupán. Néhány hét után tapasztalniok kellett a baszkoknak, hogy Valencia az ígéretek ellenére sem támogatja őket. Egyre gyakrabban hangzottak el kifakadások Negrinék ellen, akik becsapták őket s még nagyobb lett az elkeseredés, amikor a katalánok, akik földrajzilag is közelebb estek a baszk vidékhez, télenül nézték a baszkok hősi küzdelmét. Egyetlen ujjukat sem mozdították a szorongatott népért, mert — nem helyeselték a baszkok határozott katolikuságát. Ezt egyébként a barcelonai kormány több tárgyalás alkalmával ki is jelentette és a támogatást attól tették függővé, hogy a baszkok szakítanak tradicionális vallásosságukkal és szocialista kormányt alakítanak. A baszk hazafiak azonban itt már nem voltak hajlandók alkuba bocsátkozni. Küzdöttek egyedül, elszántan. Franco pedig látta, hogy itt egy végzetes félreértésről van szó, kímélte a szerencsétlen népet s kerülte a vérontást. Bilbao elfoglalása után egyetlen kivégzésről sem érkezett híradás. Santandernél hasonló a helyzet. A baszk autonómiát „büntetésből” ugyan elvette a meghódított

VALAKI

Jött és megállt. Mert ismét súlyosan Reámuhan az egyedülvalóság.
Barátod volnék, szólt és nevetett
Es én láttam, hogy kilógott a lóláb.

„Eriptakövek alá dugott a csönd,
Roppan subává nőtt meg a magányod.
Alóla hívón hív a társaság,
Jobb lesz neked virágtüzeren járnod.

Egymagában a rózsa is suta.
A hárfia is csak hallgat a magányban.
Nezd, hogy száguld a többi mástelé
Afroditével Apolló-palásban”.

Jött és beszélt, Barátom: mondja ő.
Es én láttam, hogy kilógott a lóláb.
Bólongattam és fojtott válaszom
Rejtett fuvalmak hűrocskái szórták:

„Jó lett a csönd s a nagyszerű magány.
Egyedül éltem, hittem, bandukoltam.
Bolygó vagyok, nagy Istenem a nap
S csupán egy angyal lett pirosító holdam.

Köszöntik egymást messziről a Föld,
Uránusz, Merkur és a többi testvér...
Aztán rohannak más-más utakon
Es meg nem állnak egy-egy égitestnél.

Enrám se várjon emberes csalit,
Ülélő öl, se gerlice, se karvaly,
Elég a csönd szűz hárfája nekem,
Mert magányom már Istenig magasztal”.

Szóltott és szóltam. Mint a vert kuvasz
Oldalgott el mellőlem im, e szóra.
Es tűzött rám egy messzi-messzi fény,
Mint májusesti nap magányos tóra.

VÁROSI ISTVÁN

tartományoktól, de ugyanakkor jutalmul megkapták azok a baszk tartományok, amelyek kezdetől fogva Franco oldalára álltak. Ezzel a baszk szabadságharc történetének lezárul egy fejezete. A párhónapos küzdelmekkel teli, súlyos véráldozatot követelő korszak befejeződött és a baszk nép története új fejlődés előtt áll. A nemzeti Spanyolországból olyan hírek jönnek, hogy a most meghódított tartományok is megkapják majd a teljes autonómiát. Mi igaz ebből, nem tudjuk még. Szeretnők hinni, hogy így lesz.

Annyi már most is tény, hogy a többhónapos küzdelem igen komoly tanulságokat hozott a baszk népnek és ezen keresztül minden kisebbségnek. A baszkok egy nagy elvért, a nemzeti szabadságért szövetkeztek egy olyan

világnézettel, amely olyan eszközökkel és olyan célokért harcolt, amelyek igen távol estek a baszk nép lelkétől. Azt hitték, ha meg lesz a szabadság, sikerül leszámolni a hamis elvekkel is. Egy baszk politikus, mikor megkérdezték, hogyan állhattak oda a népront kormány mellé, amely a vallási elvek, a család, a magántulajdon, a civilizáció sárbatiprását hozza magával, azt válaszolta: „Uraim, csak legyünk függetlenek, rendet teremtünk minálunk, jobban, mint bárki bárhol.” Agirre pedig tavaly októberben egy nagy beszédében nyíltan ki-mondotta a következőket: „Elveinket valószínűleg sokszor szembehelezzük majd az önké felfogásával, amint ez már gyakran megtörtént, amikor őszinte meggyőződéssel védjük katolikus hitünket, bár most két okból az önké oldalán harcolunk. De nem egyszer kiáltottuk népront tömegek előtt, hogy minden cél, amelyet a kommunizmus követ — hamis.” A baszkok „elveik fenntartásával” csatlakoztak. A végzetes tévedésük az volt, hogy a bolsevizmus nem ismer ilyen rezervális mentalist. A bolsevizmusnak százszázalékos meghódolás kell s ha kezdetben elvi engedelményeket ígértek is — az csupán taktika volt. Ha következetesen nem Franco, hanem a vörös milícia győz, a baszkok megtanulhatták volna, hogy mennyit érnek a vörös ígéretek...

A különböző híradások most arról számolnak be, hogy a baszk lakosság mindenhol örömmel fogadja Franco seregeit. Nincs okunk kételkedni ezekben a hírekben: a baszk nép ismét helyre akarja állítani lelke megintott egyensúlyát. A nemzeti szabadság ugyan egyidőre megdőlt, de a nép érzi, hogy Franco itt is nyugalmat akar. Ma a baszkok hisznek abban, hogy a nemzeti Spanyolország meghozza az évszázados küzdelem gyümölcsét: a baszk autonómia valósággá válik. S ha a baszkok nem csalódnak reményeikben, ha Francoék teljesítik a baszk kívánságot, úgy ismét eggyel többször győződhetik meg a világ arról, hogy a népek igazi szabadságát csak a kereszténység világnézeti alapjaira épülő nacionalizmus adja meg. A baszkok ellenállása megtört, de a baszk kérdés még nincs megoldva. Ha Francoban van elég politikai ügyesség és nagylelkűség, akkor Viscaya mintájára a többi tartományok is visszaadja az autonómiát. Ezzel sikerülne megnyernie a baszkok szívét is, akik az utóbbi időben úgy is jobban hajlottak a katolicizmussal együtt haladó nem-tiek oldalára. Nem csak a baszkok, hanem minden keresztény nemzet várja most a baszk kérdésnek ezt a megnyugtató elintézését. S talán nem vagyunk túlzottan optimisták, ha hisszük, hogy ez a lépés rövidesen megtörténik s a nemzeti Spanyolországban egy évszázadok óta megoldatlan kérdés kap pozitív feleletet.

Nem jó az embernek egyedül...

Péczely József novellája

Péter magára maradt. Egymagára. Üres lett a ház. Hideg. A tanya is. Ez ugyan még a kisebb baj volt, de jött a déleléd, a vacsoraidő és soha egy falat meleg étel. Elérkezett a vasárnap, nem volt tiszta váltóruha...

— Ez így nem maradhat! — fakadozott Péter kőök multival. — Ezen fordítani kell! De hogyan?...

Hosszas tördés után elkövetkezett az ügyvédjéhez, aki úgy szegről-vegről atyafia volt.

— Na, mi a baj, Péter? — kérdezte az ügyvéd.

Péter úgy hamarjában nem tudta kirakni a szándékát, csak a nyakát nyujlogatta...

— Tán a tanya égett le?

— Ha csak az volna...

— Hát akkor mi?.. Mongyadt!

— Olyan az én életöm tuggya, mint a kuvasz kutya! Se étel, se tiszta ruha, amióta a szögény Zsófi eltemették...

Az ügyvéd, mint afféle praktikus ember, azt mondta:

— Hát szerezz magad mellé másik asszonyt!

— Könnyű azt mondani: Szórozz! De honnan?.. A mi városrésznkbe nincs olyasfajta özvegy... A jányféle móg?..

Az ügyvédnek hirtelen eszébe ötlött valami:

— Hallod-e? Az újvárosi részen tudok én egy nekedvaló özvegyt! Turi Julist. Az éppen hozzád pázolna. Olyan harminc esztendő körül.

— Nem ösmerem... Ugy móg nem állíthatok be hozzá... Milyen neszszel?..

— Nem úgy lesz az! — rakta a szót az ügyvéd. — Julis minden vasárnap délután ott van a Pavillonban, a filléres népeladásokon. Az első sorban ül rendszerint. Könnyen fölismerheted. Kerek, gömbölyiarcu, fekete szemü. Olyan se kicsi, se nagy.

Péter huzódzkodott:

— Nem voltam én abba a népeladásba soha..

— Hát vasárnap elmegy. Harminc fillér az első hely. Annyit csak reszkirozhatsz egy asszonyért!..

— Öszt ha én elmögyök... ú móg nem... mi lösz akkó?..

Az ügyvéd megbiztatta:

— Elmegy ő is! Majd beszélék vele! Ott lesz bizonyosan!

Vasárnap délután Péter kihuzta magát. Ünneplőbe öltözött s már négy óra előtt ott ténfergett a Pavillon előtt. Szemelgette a gyülekezőket. Egy-egy jókötésű menyecske után csipített egyet a szemével, miközben az vádolt át a süvege alatt:

— Nem volna bolondság, ha ez volna az a bizonyos!

Nézelődés közben a toronyóra elütötte a négyet s erre bekövetkezett a terembe. Leszurta a harminc pénzt az ajtóban, aminek az árában kapott egy piros cédulát s a rendezők mingyárt igazították is az első helyre, hol volt ugy huszig való nádszék. Ültek is egyik-másikon. Jobbadán asszonyok. Hát most melyik mellé?..

Szélről mingyárt egy kerekkepü, fekete szemü menyecske ült. Vállán átvette egy szép nagy selyemkendő...

Továbbat Péter nem szemlélődött. Ez lesz az a Julis! Bizonyosan!

Le is telepedett mellé.

Hogy komótosan elhelyezkedett, egy kis fészkelődés után odaszólt a fiatalasszonynak:

— Nízd má hé! En itt még sohase voltam...

Az asszony rámosolygott Péterre s aztán azt mondta:

— Pedig érdömös ide elgyünni! Itt sok mindönt lehet látni! En mindön vasárnap itt vagyok!

Hogy ilyen simán megkezdődött közöttük a beszélgetés, hát a szünetek alatt tovább folytatták...

Péter megtudta, hogy a menyecske özvegy. Se kicsi, se nagy mögötte. Igaz, az anyja él, de van mit aprítani a tejbe. Egy füst alatt ő meg a maga sorát festette le. A nagy kőházat, a negyven hold földet, a tanyát s főként azt, hogy egyesegyedül bajlósodik hónapok óta mindenel...

— Nincs lelke a háznak!

— Hát vinni köll bele!

De ezt úgy mondta a menyecske, olyan hunyult mosolyogva, hogy Péternek a gerince fölmelegedett föle.

— Hiszen hacsak rajtam állna!

— Hát ki parancsol kendnek?

— Senki!

— Hát akkó?..

Péter nyelt egy nagyot s aztán kibökte:

— Az a kérdés, hogy az az özvegy, akat ki szömöltem, húz-e hozzám?

— Azt se tudja kend?

— Nem.

— Hátha nem tuggya — hunyta be egyik szemét a menyecske — kérdezze föl, sz: akkó móg tuggya!

Péter vetett egyet a fejével, miközben föl-rángatta a szemöldökét:

— Ijnye, de jól tudod te mondani! Akárcsak olvasnád!

Ezidőre az előadás véget ért. A népek nyomkodtak kifelé a teremből.

Péter megsodorta a bajuszát s azt mondta:

— Kár, hogy ilyen hamar bevégződött ez a délután... Még egy cseppet mörikálhattak volna... Most má möhetek haza...

Amire az asszony azt válaszolta:

— Hászén én is haza mögyök...

— Haza mégy?

— Hát hová?

— Gondoltam járkász még egyet erre-arra...

— Nem szoktam!

Péter rábólintott:

— Ugy is köll! Asszonynak otthon a helye!

Hogy kiértek az utcára, Péter odabátortalanokodta

— Elkísérnék hazáig...

A menyecske megint csak mosolygott. Rándította a vállát, vetette a fejét. De ahogy így illegette magát, az „rémisztően” jól állt neki. Olyan igen jól, hogy szinte Péter is utána rándította a vállát, vetette a fejét... Attól meg valóssággal megfeszült mellén a kis ötüke, amit az asszony mondott:

— Elkísérhet... ha nem sajnálja a fáradságot.

Péter egy szikrát se sajnálta a fáradságot. Annnyira nem, hogy még keveselte is az utat, amikor a Hajnal-utca egyik takaros háza előtt megállt a menyecske:

— En már itthon vagyok!

— Bár én is azt mondhatnám!

A menyecske eddig is sejdítette a Péter szándékát, most azonban már tudta. Bele is vörösödött egy cseppet. Lesütötte a szemét...

Ugy álltak ott szótlanul egy kis ideig. Egyik-jük se tudta, hogy most mit mondjon? Csak azt érezték mindketten, hogy szó nélkül nem fordíthatnak egymásnak hátat, mert akkor könnyen elszakíthat az a fonál, amely közöttük fonódott a délután.

Péter kapott előbb észbe:

— Mikor lótlak megest?

— Egy hét multival...

— Az messze van!

A menyecske meghuzgálta a selyemkendője rcíjtját.

— Hát akkor...

— Na?

— Ha eljönne kend...

— Mikor?..

SZOBROK

feszületek, rózsafüzerek, plakettek, szentképek stb. legolcsóbb beszerzési forrása

Oberbauer A. Utóda

Magyarország legrégebb templomberendező és zászlókészítő vállalata

Budapest, IV. Váci-utca 41 sz.

Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44.

74 éves cég.

— Keddön délután... vagy szerdán...

Péter rávágta:

— Inkább keddön!

A menyecske megnyitotta az ajtót.

A folyosón ott állt az anyja:

— Gyere má hé! — kiáltott a lányra.

— Az anyám! — mondta Péternek s megbi-centve a fejét, belépett az ajtón...

Péter gangosan lépegetett vissza a betonon. Ilyen jól már régen érezte magát. Mintha csak apró kis parazsak szikráztak volna a mellében. Melege volt föle. De jó kedve is. Ha nem jár anynyi nép az utcán, hát valamelyik nótába belevag. Így is pattogott benne egy alkalmas muzsika, ha szótlanul is. Valóssággal érezte, amint föl e alá vágódik benne a nóta áriája...

Egyenesen az ügyvédje utcájába fordult. Na, megköszöni neki a tanácsát. Még ma megköszöni! Megérdemli!

Azzal is nyitotta rá az ajtót:

— Köszönöm az ügyvéd urnak-

— Sikert!..

Péter kidüllesztette a mellét.

— Jobban, mint hittem!

— Fölsimerted a menyecskest?

— Az első intrádára!

— Teccik?

— Möghiszem azt!

— Hát aztán te... neki?..

Pétert a büszkeség majd szétvetette:

— Mit mongyak?.. Má kedd délutánra móg is invitált!

— Hát csak üsd a vasat, amíg meleg!

— Ütöm is!

Az ügyvéd, hogy betetejezze a Péter örömét, azt mondta:

— A Julis apja beteges.. Így aztán a föld is

Péter megszegte a nyakát:

— Nincs annak apja! Csupán az anyja él!

— Az anyja?.. — meresztette el szemét az ügyvéd. — Tel... Kivel akadtál te össze?

Péter a fejéhez kapott.

— Ejnye ni!.. Azt móg elfelejtöttem móg

kérdözni tüle!

Az ügyvéd rosszat sejtett:

— Zsinór-utca 27?..

— Fenét! — legyintett Péter. — Hajnal-ut-

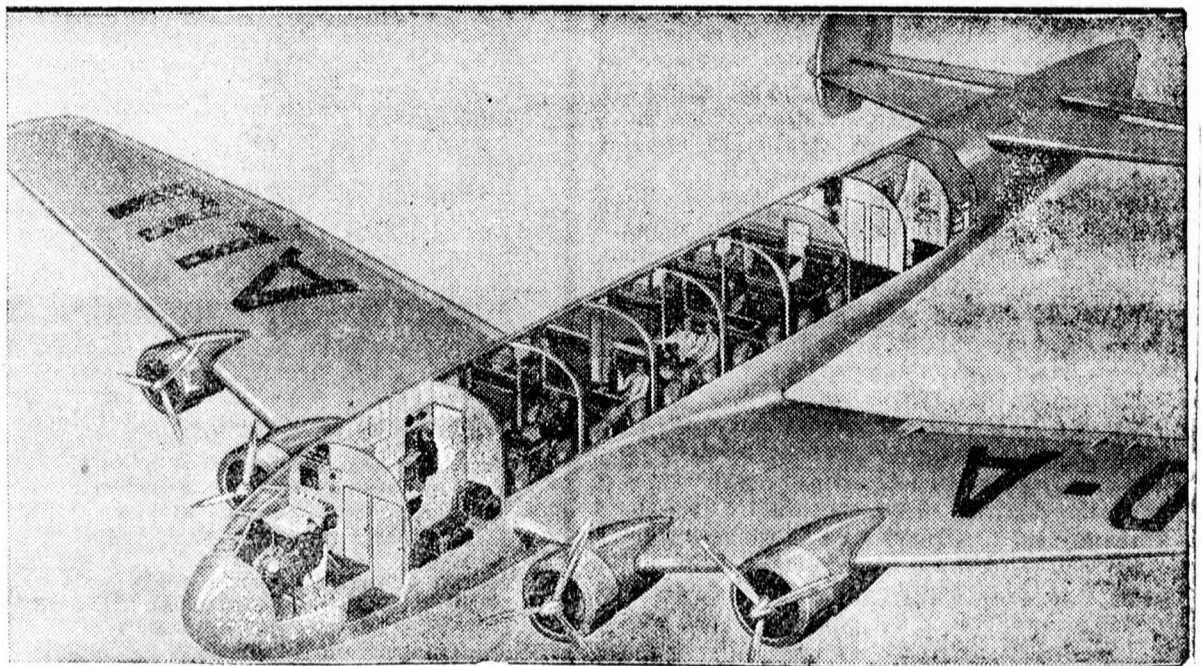
ca 40!

— Te szerencsétlen... Akkor az nem a Turi

Julis!

Péter szétütött maga előtt a levegőben:

— Nem bánom én akárki! Csak ü lösz most má az én párom! Mer ma délután nagyon összemögödtünk!

A németek legújabb utasszállító repülőgépe, a négymotoros „Ju 90”.

A Junkers-művek készítettek ezt a hatalmas, minden kényelemmel ellátott repülőgépet, amelyben 40 utasnak van helye. Külön ruhatár, raktár és fürdőszoba áll az utasok rendelkezésére. A „Ju 90” négy motorával 350-380 kilométeres óránkénti sebességet ér el. Képünkön jól látható az óriás repülőgép belső berendezése.

A nacionalmus és a bolsevizmus vívja harcát a távolkeleti fronton

Mi áll a sárga háború háttérében?

Talán még egyetlen háborút sem kísért annyira kommentár, mint a mostani japán—kínai háborút. Amikor a két sárga faj először mérte össze az erejét, semmi kétség se fért Japán hódító, imperialista szándékaihoz. A japán iparnak nyersanyagra, a japán népek új gyarmatra volt szüksége, hogy levezesse az anyaország óriási módon megnőtt lakosságának a feleslegét.

Ugyanazon nagy nemzeti probléma előtt állott akkor Japán, mint Olaszország az afrikai háború megindítása idején:

össze kellett zúzni azokat a politikai és gazdasági zsüipeket, amelyek feltartották az egészséges népi fejlődés áramlatát és lehetetlenné tették a népi erők szabad terjeszkedését.

Az első japán—kínai háború meg is hozta gyümölcsét a japán népek: Mandzsúria japán gyarmat lett és az évtizedek óta óhajtott Kína kapui megnyitultak végre a japán nép előtt.

Az 1935 tavaszán megrendezett mandzsúriai kiállítás pedig már büszkén hirdette a japán zseni diadalát: a kis szigetország népe győzedelmeskedett a természet fölött is, megbírkózott a hideggel, a jéggel, az évszázadok óta érintetlen hegyóriásokkal és

egy-két év alatt többet épített, alkotott Mandzsúriában, mint Kína évszázadok alatt.

Öt év alatt ötmillió japán telepedett le a független császársággá nyilvánított Mandzsúriában, új, gazdag nyersanyagforrásokat tárt a szédítő iramban dolgozó japán nagyipar és végre munkát és megélhetést találtak Nippon munkanélküli tömegei is.

A mandzsú nép boldogan támogatta a japán telepesek építőmunkáját és

pár év alatt elfeledte azt a rettenetes anarchiát, amelybe a kínai leszedés ezt a valamikor gazdag, nagyszerűen megszervezett országot lerántotta.

Kultúra, civilizáció, jólét fakadt a japán telepesek munkája nyomán és nem esoda, hogy még a „szabad Kína” éhes tömegei is bebocsátást kértek Kelet új aranymezőjére.

Távolkelet újra lángokban áll néhány hét óta és ha valamilyen kiismerhetetlen véletlen folytán a lángja átharapozna az ázsiai földről kihasított fehér gyarmatokra, ki tudja, talán lángba borulna az egész világ is! Mert ezáltal sokkal nehezebb lesz elszigetelni a japán—kínai problémát a nemzetközi problémáktól, mint hat évvel ezelőtt.

Többé nem lehet elhatárolni a japán—kínai lövészárkokat Európától és

ahogyan a spanyol polgárháború is világháború volt már az első perctől kezdve, a japán—kínai háborúnak is nemzetközi jellege van.

Ott is két hatalmas érdek, a nacionalizmus és a bolsevizmus érdeke ütközik a nemzeti érdekek, egoizmusok véres harcában.

Mi van a Kínai Fal mögött?

Mielőtt a háború közvetlen okaival foglalkoznánk, rá kell mutatnunk Kína belső fejlődésére is, mert amint azt a japán külügyminiszter tegnap kifejtette,

elsősorban a kínai tömegek bolsevizálódása kényszerítette rá Japánt az új háború megindítására.

Mint ismeretes, három évvel ezelőtt a két sárga faj barátságra lépett egymással és Kína

megfogadta, hogy minden erejével támogatni fogja országát határain belül azt a hatalmas küzdelmet, amelyet Japán indított a Távolkeleten a bolsevizmus ellen.

Csang-Kai-Sek tábornok, a nankingi kormány elnöke mindaddig be is tartotta a japán kormányának tett hűségnyilatkozat rendelkezéseit.

amíg az elmúlt télen egy sajnálatos incidens nem kényszerítette őt eddigi felfogása megváltoztatására.

Kína diktátorát elfogta az északi hadsereg bolsevista érzelmű hadvezére, Csang-Szü-King tábornok, aki csak azzal a feltétellel volt hajlandó szabadonbocsátani a nankingi kormány elnökét, ha az ígéretet tesz a bolsevista propaganda támogatására. Csang-Kai-Sek tábornok előtt csak két út állott: az azonnali halál, vagy a megalkuvás és a tábornok inkább az utóbbit választotta.

Túl fontosnak tartotta személyét Kína jövője szempontjából,

megtagadta a kínai önfeláldozás évezredes tradícióját és elhatározásával lerombolta a kínai erkölcs évezredes falait a bolsevista agitáció előtt.

Moszkva agitátorai már ezelőtt is behálózták az északi tartományokat, hiszen az évtizedek óta társadalmi, erkölcsi és gazdasági anarchiában élő hatalmas birodalom ugye tudta volna megakadályozni a bolsevista agitáció terjeszkedését.

A hadsereg, amely 1937 januárjáig elsősorban nemzeti célokért küzdött, azonban mégis meggátolta a bolsevizmust az azonnali győzelem kivívásában. Csang-Kai-Sek tábornok pedig éppen a szétzúlló Kínának ezt az egyetlen

„Japánnak nincs szüksége új gyarmatokra, — sokkal gazdagabb és erősebb, mint valaha”

Hogy az új japán—kínai háborúval kapcsolatban az európai népfrent sajtója Kína védelmére siet és tendenziózus, hazug hírei a „fasizmus barbár háborújának” bélyegzik, máris Japán vállalkozását, ezen nem is csodálkozhatunk. Így volt ez már hat évvel ezelőtt is, az első japán—kínai háború idején és így volt Olaszország abesszín vállalkozásával kapcsolatban is. Semmi kifogásunk sem lehet az ellen, hogy a szabadkőműves páholyok és a bolsevizmus újból Kínában látják a civilizáció képviselőjét és szorgalmasan jószolgatják a japán haderők összeroppanását. Az ilyen jóslatok eddig még mindig használtak a küzdő fasizta államoknak és nem kétséges, hogy ahogyan az olasz—abesszín háború sem tartott hat évig és nem omlott össze Mussolini „kártyavára” sem, Japán se fog elvérezni új kínai expedíciója alkalmából. Azzal a hazug beállítással mégis foglalkoznunk kell, amely azt hirdeti, hogy Japán a belső társadalmi és gazdasági összeomlás elől menekült a kínai háborúba és hogyha ezt a háborút nem nyeri meg, megbukik a japán nacionalista államrendszer is.

Már Hayashi japán külügyminiszter is kijelentette, hogy „Japánnak nincs szüksége új gyarmatokra, mert sokkal erősebb és gazdagabb, mint valaha”. Eddig az volt a nemzetközi politikai morál legfontosabb tétele, hogy senki se vonta kétségbe a felelős államférfiak hivatalos nyilatkozatának az állításait. Ha viszont az európai népfrent mégis kételkedett a japán külügyminiszter szavaiban, könnyen meggyőződhetett volna a valóságról, ha fellelőzte volna azokat a statisztikákat, amelyek semleges angol, amerikai és francia gazda-

nemzeti értékét áldozta fel.

Semmi kétség se fér hozzá, hogy nemcsak ezek a személyes okok készítették Csang-Kai-Sek tábornokot tradicionális politikája feladására, hiszen Kína úgyszólván csak Oroszország barátságával tudta volna egyensúlyozni az egyre növekvő japán befolyást. Anglia, Franciaország és a többi nagyhatalom, amelyek már évtizedekkel ezelőtt szétosztották egymás között Kína gazdasági koncesszióit, csak abban az esetben siettek volna a bajbajutott Kína segítségére, ha a japán terjeszkedés az ő érdekeiket is veszélyeztette volna. A japán kormány azonban mindvégig rendkívül előzékenyen támogatta a fehér civilizáció kínai uralmát és így nyilvánvaló volt, hogy Kínának az egyetlen független ázsiai nagyhatalom, Oroszország barátságát kell keresnie. Ha az orosz—kínai barátság mindvégig megmaradt volna a diplomáciai jóviszony szűk keretei között és az orosz orientáció nem jelentette volna Kína számára is a bolsevista propaganda tolerálását, mint Franciaország számára, Japán sohase indíthatott volna jogos világnemzeti harcot Kína ellen.

A Kínai Fal, amely hosszú évszázadokon át ellenállott az európai civilizációnak, azonban leomlott Moszkva előtt és ha a japán nép nem lép közbe idejében, ki tudja, talán már az ősszel kitört volna a kommunista lázadás, amely végzetes szakadéka ránthatta volna a hatalmas birodalmat. Oroszország európai tekintélye Kína bolsevizálásával egyidőben természetesen roppant megnőtt volna és Sztálinéknak sikerült volna kiktűszöbölni a szovjet becsületén ejtett csorbát. Kína balrafordulása azonban nemcsak a szovjet megrendült világhatalmi pozícióját erősítette volna meg, hanem rendkívül megkönnyíthette volna Ázsia bolsevizálását is. Talán éppen ennek a közös veszélynek tudata inti most hallgatásra a nagyhatalmakat: Kínából könnyen álcaphattak volna a bolsevizmus lángjai az angol, a francia és a holland gyarmatokra, de éppen így végveszélybe kerültek volna az amerikai koncessziók is. Japán tehát, amikor újra elindította seregeit Kína ellen, nemcsak saját érdekei védelmére gondolt, hanem a fehér civilizáció ázsiai érdekeire is.

Éppen ez a tény avatja világháborúvá, a nacionalizmus és a bolsevizmus élet-halál harcává a japán—kínai háborút.

sági szakemberek, kereskedelmi attasék készítették a japán gazdasági életről. Mandzsúria olyan gazdag területeket nyitott meg a terjeszkedni vágyó japán nagyipar előtt, amelyek hosszú évtizedekre biztosították a szükséges nyersanyagokat. A japán életnívó folytonosan emelkedett az elmúlt öt év alatt, egyre fogott a munkanélküliek száma is, az egy évvel ezelőtt alapított korporációs és gazdasági szövetkezetek pedig meggátolják a nagyipart abban, hogy kartelekbe és trösztökbe tömörülve, túl-erős tempót diktáljon. A japán termelés legfontosabb célja a szociális boldogság kivívása és aki ismeri a japán lélek fanatikus kitartását, egy percig se tételezheti fel, hogy ne érjen el sikert a vállalkozása. De különben is, ha Japán mégis gazdasági nehézségekkel küzdött volna, a dolgozó társadalom felesleges erőit még mindig kamatoztathatta volna a meghódított Mandzsúriában, amely — és ez jellemző az európai népfrent sajtójának a szavahihetőségére, — mindaddig, amíg nem kerül a nacionalista Japán birtokába, a világ leggazdagabb országának számított és csak akkor vesztette el gazdasági hitelét, amikor nem Moszkva, hanem Tokió rendezkedett be hegyóriásai között. Hiába keresnénk, nincs a japán társadalmi, politikai és gazdasági életnek egyetlen olyan tényezője sem, amely Japánt erre az új háborúra kényszeríthette volna. A bolsevista Kína azonban nemcsak Mandzsúriát ragadta volna el Japán birtokából, hanem fenyegető árnyék-ként nehezedett volna a japán népre, anyaországra is és elsősorban itt, ezen a téren keresendők az új japán—kínai háború indító okai.

Asszonyok dolga

Fehér, vagy fekete kenyér?

Sok építkezésnél látom délben a napszámok ebédjét. Mindnyájan fehér kenyeret fogyasztanak s hozzá gyakran ecetes uborkát, szalonnát esznek. De otthonukban talán csak kenyér az ebéd, esetleg sovány levestel. Vidéken még rosszabb a helyzet, a statisztika adatai szerint a híres magyar búza nem adja meg a népek azt az erőt, amelyet sejtettünk benne. Idevágó gondolataimban segítségemre jött dr. Dabis László, a budapesti bakteriológiai intézet helyettes igazgatójának legújabb tanulmánya a kenyérről és megerősítette azt a hítemet, hogy szükség lenne arra, hogy a háziasszony a tudás alapján élmezze a családját.

A legszegényebb háztartás konyhájának is gerince a kenyér. Hogy ez ne csak éhségcsillapító legyen, hanem elsőrendű tápszer is, fontos, hogy helyesen készítsük el. De Dabis a helyes elkészítés háromféle módját látja. Az ideális az, ha a kenyérhez, amelynek nem fontos, hogy fekete legyen, vaját, tejtermékeket, gyümölcsöt, húsfélét stb. fogyasszunk. Ebben az esetben háttérbe szorul maga a kenyér. A második eset, ha szójalisztkeveréssel sült kenyeret fogyasztunk, amely esetben a szójaliszt,

amely tökéletes fehérje, pótolja még a hús fehérjét is. A mai Németországban ezért is propagálják a szójalisztet, amellyel frappáns eredményeket értek el. A harmadik lehetőség az, amely náluk a legjobban megvalósítható. Teljes őrletű lisztből (82%-os kiőrlet) sütni olyan fekete kenyeret, amiben benne maradt az élethez oly fontos B-vitamin, mely főleg a korpában van. Fehérjéppótló a burgonya is és ezért minden kenyérnél fontos, hogy legalább burgonyával süssék. Dabis a paraszt korai előregédésének egyik okát is a sok vidéken burgonya nélkül sült fehérkenyérben látja, amelyhez éppen a mostoha viszonyok miatt nem tudnak elég pótló élelmiszert fogyasztani.

Mindinkább kiderül, hogy a főzés nemcsak egyszerű háziasszonyi erény és szükséges, hanem olyan tudomány, amelytől a család és a nép egészsége függ. Annál érdekesebb, hogy a nőt eddig nemcsak hogy kihagyták a szakmai és egészségügyi megbeszélésekből, hanem a népelemezési kérdésekben sem fordultak hozzá. Pedig a nő akaratával, izlésével, beletárával, áll vagy bukik a népegészség nagy ügye.

A haj ápolása

A nő egyik ékeessége az egészséges, dús hajat. Minden kor divatjában nagy szerepe volt a hajviseletnek és a különböző korokból ránkmaradt festményeken, rajzokon, miniatűrökön láthatjuk, hogy a divatok e téren sokszor nagyon is túlzásba mentek. A rövid divatjához hozzá szokott szemünkre idegenül hatnak a régi képeken látható nagy, tornyos frizurák, melyek alatt az arc csaknem eltűnik. Mekkora fontossága volt például a hajviseletnek a rokokókorszak divatjában, midőn a nők saját hajukat óriási parókák alá rejtették s paróka nélkül még legintimébb környezetük előtt sem mutatkoztak. Ilyen módon aztán, pereze, a haj ápolása felesleges volt, hiszen az „igazi” hajat nem lehetett látni s így a dámák mindenfajta cícomázkodásuk mellett a tisztálkodás legprimitívebb követelményeit is elhanyagolták.

A ma divatos rövid haj, a nőemancipáció egyik vívmánya, kényelmes és higiénikus és bár a divat kényszere alatt hol „rollni”-vá nyúlik, hol „lokni”-sá gondorodik, mindenképpen könnyen kezelhető, de hogy szépen is hasson, kellőképpen gondozni és ápolni kell.

A hajszál az úgynevezett hajtűszőből nő ki és innen veszi fel táplálékát. Az egyes hajszálak élettartama igen különböző és függ elsősorban az egyéni hajlamosságtól, azután a hajtűszőnek vérellátó ellátottságától, általában életképességétől. A hajszál havonta átlag körülbelül egy centiméternyit nő, élettartamát tehát könnyen meghatározhatjuk. Egy 120 cm hosszú „coif”-nak leghosszabb hajszálai 10 évesek, de előfordulnak 12, sőt 15 éves élettartamú hajszálak is. Az állandóan nyírt hajszálak az élettartamát ezen az alapon természetesen nem lehet megállapítani. A hajtűsző bizonyos hosszúságú hajszálakat tud csak táplálni s ha a hajszál ezt a hosszúságot meghaladja, akkor a tüszőtől elválik s már gyenge húzásra, pl. fésülés közben is kihullik. Az egészséges hajfűrtől a kihulló szálak pótlására újakat termel. Dús hajat mellett napi 40-50 szálak a kihullása normális s minthogy a kihulló szálak helyébe újak nőnek, a hajat nem fogy. A ritka hajatban megfelelően kisebb méretű a cserélődés.

A haj épségben tartását biztosítja már a legfiatalabb gyermekkortól kezdve való megfelelő gondozás. Régebben azt tartották, hogy a gyakori hajmosástól kihull a haj. Ez a hit teljesen téves. Igaz, hogy mosásnál sok hajszál kijön, ezek azonban a már amúgyis meglazult szálak, melyeket úgysem lehetett volna megmenteni és megakadályozható a rövidesen kihullottak volna. A hajmosás nem lazítja meg az egészséges hajszálakat.

A fejbőr, éppen úgy, mint a test többi része, megköveteli a legnagyobb fokú tisztaságot és ennek hiánya a hajra káros következményekkel járhat. A haj természetes zsírosodása megóvja a hajat a kiszáradástól és ezáltal attól, hogy törékenyvé válják, de ha a faggyú a fejbőrön erősen felgyülemlik, azt mosás útján el kell távolítani.

Minthogy a zsírosodás foka egyéni hajlamosságtól függ, a hajmosás gyakoriságát is ennek megfelelően kell megszabni. Utmutatoul szolgáljon az, hogy középszőrös hajú, városban élő nő hetenként egyszer mossa a haját. A mosásnál, mely meleg vízzel, szappannal, vagy samponnal történik, az ujjhegyekkel enyhén masszírozzuk a bőrt. Teljesen felesleges, sőt ártalmas a fejbőrt felkaparni, vagy erősen feldörzsölni. A többszörös öblítés bő langyos vízzel történik és az utolsó öblítő vízbe célszerű egy evőkanálnyi ecetet (szőke hajnál egy citrom levét) tenni. A szárítás vagy szárítógéppel történik. Mosás után kellemeesen hat a fejbőrnek illatosított alkohollal (lotion) való bedörzsölése.

A mosást követő fésülést kíméletesen kell végezni, tompafogú fésűvel, puha kefével. Rendszeres tisztántartás mellett teljesen felesleges, sőt ártalmas a sűrűfűzés használata. Ez a teljesen elavult, ma már úgyszólván múzeális jelentőségű tealettészerszám éles fogaival a fejbőrt sértheti, gyulladásokat okozhat.

A fejbőr fokozott zsírosodása, korpázódása és a hajhullás már kóros jelenségek; ezekkel a tünetekkel majd más alkalommal foglalkozunk.

Megkezdtek a „népszerű gázárlatok árusítását Németországban.

Az elmúlt héten nyitották meg Berlinben a gázmaszk-áruházakat, ahol olcsó áron mindenki beszerezheti a gáztámadások elleni védőszert, a gázárlatot. Az áruházaknak külön kis gázkamrájuk van, ahol azonnal kipróbálják, hogy jól működik-e a gázárlat.

* Az agy, a szem, tüdő vagy szív felé irányuló vértódlások elhárítására igyék reggelente kent éhgyomorrra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Az orvosok ajánlják.

A konyha körül

Újfajta szendvics és kenyér-főfélék

Túrószendvics (fekete kenyérről). Negyed kg. tehéntúrót áttörünk és eldolgozzuk nyolcad kg vajjal. Adunk hozzá mogyorónagyságú reszelt hagymát, evőkanál snitlinget, kevés sót és kávéskanál olajat.

Káposztaszendvics. A savanyított káposztát kinyomjuk, finomra vágjuk és eldolgozzuk kevés tejfellet, izesítjük (sör mellé).

Velőszendvics. A velőt vajban pároljuk, fűszerezzük sóval, borssal és reszelt hagymával és hidegen, vajra kenve adjuk. Tetejére uborkakarikát teszünk.

Rántottszendvics. Tejjel és kevés liszttel, vajjal rántottát készítünk, paprikával fűszerezzük.

Heringszendvics. A Keleti tengeri heringet egészen apróra vágjuk, tejével és tejfellet eldolgozzuk.

Túrószendvics. Túrót áttörünk, adunk hozzá darált, hámozott mandulát, vaját és sót (kitűző).

Angol toast. Egynapos fehér kenyeret vékonyan felszeletelünk. Elkéverünk 8 deka vajat, 8 deka reszelt sajtot, egy tojás sárgáját, egy kávéskanál mustárt. Rákenjük, 10 percre sütőbe tesszük, forrón tálaljuk, durván reszelt sajttal meghintve.

Meleg szendvics. Bevajazzuk a zsúrkenyér-szeletet és kettő közé ketchuppal eldolgozott darált sonkát teszünk. 10 percre a sütőben forrosítjuk.

Burgonyalángos, 6 személynek. (Olcsó és kitűző mellékétel hústalan napokon.) Másfél deka élesztőből kevés liszttel kovászt készítünk. 12 deka főtt, áttört burgonyát ugyanilyen súlyú liszttel, a megkelt kovással és sóval összegyúrunk, kidolgozzuk és félórát pihentetjük. Lisztezett deszkán felujj vastagságra nyújtjuk, négyzetes darabokat vágunk és azokat újra félórát pihentetjük. Palacsintasütőben, forró zsírban hirtelen sütjük.

Mosolygó muzsika

*

A zenei élet valósággal ösforrása a humor-nak. Muzsikuskaink többé-kevésbé igen jókedélyű emberek, akik ritkán fukarkodnak a szellemes, csipős megjegyzésekkel, ha alkalom adódik rá. Alkalom pedig mindig akad elég. Különösen a zeneszerzők értik a csizót; vidám eseteik szájról-szájra járnak a művészvilágban. Ugylátszik, a muzsika és a humor egy anyaméhben születtek; komponistáink egy életre el láthatnák a vidám epizódok krónikáit feljegyzésre méltó történetekkel. Ime, közreadunk belőlük néhányat, azokat, amelyek a leg-sikeresebben kacagtatták meg a művészvilág oráját-nagyját:

*

SAKVELEMÉNY.

Szín: a bécsi törvényszék egyik tárgyaló-terme. Két zeneszerző pereskedett ádázul egymás ellen. A tapasztalat azt mutatja, hogyha művészberek egymás között pereskednek, rendszerint késhégyig menő küzdelem fejlődik ki: egyik fél sem tudja fékezni temperamentumát. Ez alkalommal is igen feszült volt a hangulat: a két komponista azzal vádolta egymást, hogy a másik tőle lopta egynémely zeneszámát. A bíróság Lehár Ferencet kérte fel törvényszéki szakértőnek, aki meg is jelent a tárgyaláson. Mikor a bírák asztala elé lépett, az elnök a következő kérdéssel fordult hozzá:

— A mester ugyebár ismeri mindkét operett partitúráját?

— Igen.

— Meg tudná állapítani, hogy melyik zeneszerző a károsult?

Mire Lehár gondolkodás nélkül így felelt:

— Offenbach.

*

EGY MULATÓS IFJU.

Az alábbi kis történetet Eisemann Mihály mesélte:

— Abban az időben, amikor még mint bárzongorista kerestem a kenyeremet, egy éjszaka nagyobb társaság állított be a mulatóba. Volt közöttük egy ismerősöm is: bankfiú az egyik nagy pénzintézetnél, aki egyre-másra rendelte a zeneszámokat. Láthatólag mulatni akarta a társaságnak, hogy mennyire otthonos nálunk; szerencsétlen odajött hozzám és helykén így szólt:

— Karmester úr, valamit a Toscából!

— Karmester úr, orosz dalokat!

— Karmester úr, azt az új angol slágert!

A társaság igen jól mulatott a késő éjszakai órákig. Mikor távozásra került a sor, a fiatalember búcsút intett, a tányérpénzről diszkrétan megjeledezve. Én azonban odaléptem hozzá és csendesen így szóltam:

— Ön, úgylátszik, ellévesztette az időt és a helyiséget. Ingyenrendelés reggel tíz-kor van — a Poliklinikán.

*

MEGHIVÁS.

Ez még a boldogemlékű Hubay Jenővel történt pályája elején, amikor mint hegedűművész legnagyobb sikereit aratta. Egy alkalommal a pesti társasélet nevezetes alakja, a fukar természetéről híres bankár zsúrt adott, amelyre Hubayt is meghívta. Mondanunk sem kell, hogy a takarékos házigazda ingyen koncertben óhajtott gyönyörködni. Uzsonna közben ugyanis a gyanútlanul kávézó művészhez fordult és nyugtalanul kérdezte:

— Mondja, mester, elhozta a hegedűjét?

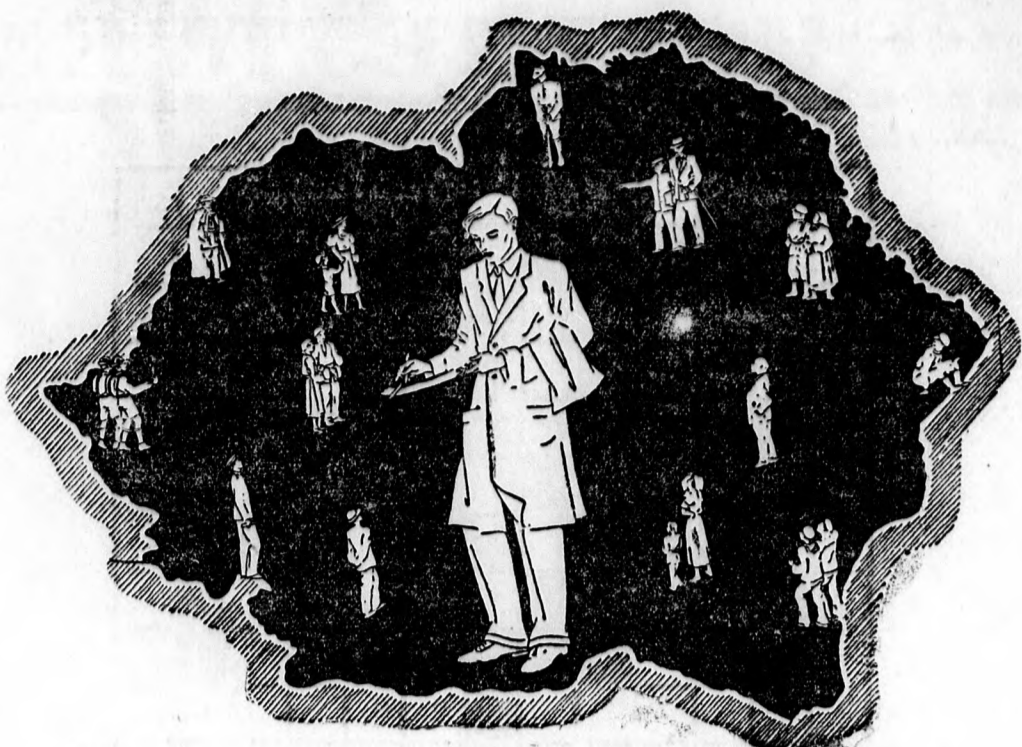
Mire Hubay ártatlan arccal így válaszolt:

— A hegedűmet? Nem. A hegedűm nem szereti a kávé...

*

VAGY UGY?

Kálmán Imre, az operettkomponista egy nagy reklámmal beharangozott hangversenyt hallgatott végig egy alkalommal. Mikor a koncertről távozott, a kapuban összetalálkozott egy

K i i s m e r t e a SZERENCSES FODRÁSZT?

ALIG VALAKI!

De elegendő volt egyetlen pillanat, hogy neve ismerf Tegyen az egész országban. A Sorsjátékon egy millió leit nyert.

Ki nem szeretne a helyében lenni?

Alkalma nyilik reá. Szeptember 15.-én van az Állami Sorsjáték III. osztályának a húzása. Vásároljon sorsjegyet és gazdag és híres lehet.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

III. OSZTÁLY, 14. SORSJÁTÉK, HUZÁS

Szeptember
15-én

régi barátjával, aki kíváncsian kérdezte:

— Nos? Volt valami érdekes a hangversenyen?

— Hogyan! — válaszolt Kálmán. — Két hölgy együtt énekelt szóból...

— Szóból? — csodálkozott a barát. — Ketten egyszerre nem énekelhetnek szóból!...

Mire Kálmán így szólt:

— No igen... de az egyiknek nem volt semmi hangja...

*

PRAKTIKUSABB FOGLALKOZÁS.

Losonczy Dezső, a kiváló karmesterhez egyik délután beállított egy lobogóhajú fiatalember s ékes szavakkal bejelentette, hogy operanékesnek készül; szeretné, ha a karnagy

úr meghallgatná a hangját.

— Rendben van — mondta Losonczy, aki szívesen foglalkozik új tehetségek felkutatásával.

Az ifjú a zongora mellé állott, pózba vágta magát és teli torokkal rázendített a „Mosoly országát” híres dalára. Mikor befejezte, reménykedő arckifejezéssel fordult a karmesterhez:

— Nos?

Losonczy nem szólt, csak a fejét csóválta. — Kérem — mondta a fiatalember mentegelőzve, — én elismerem, hogy a hangom még nem elég csiszolt, de a lélegzetvételem elsőrangú...

— Ez igaz... — jegyezte meg Losonczy. — De hát akkor miért nem megy inkább — búvárnak?...

K. L.

MINDENKIHEZ

Nem igaz, hogy törvény a „szemet szemért”, „fogat fogért”!
Nem igaz, hogy az embernek csat győtrődnie kell másokért!

Nem igaz, hogy mindenkinck van rabszolga-kínzó királya!
Nem igaz, hogy a holló csak azért van, hogy más holló szemét kivájjja!

Nem igaz, hogy az ég miránk nevetni elfelejtett!
Nem igaz, hogy minden kínos és szépség irigy páncél mögé rejtett!

Nem igaz, hogy senki szeretni és viszonyszeretni ne vágya már!
Nem igaz, hogy minden terv és szándék észszeomlásra ítelt kártyavár!

Nem igaz a bűn az átok, a gyűlölség, a gyilkos fegyver!
Nem igaz a véres verejték, a piszkos, éhes ember!

Nem igaz semmi, ami kancsal gyáva és ferde!
Nem igaz a messzi út s a sok tövis körünk alá verve!

Mert lehet még másképp, lehet még elnyerni szebb élet teljét, csak az ópiumos álmok konok ködeit elűzni merjék!

Ezért dalolom ébresztő dalom, hogy mindenki mindent lásson és mindent látó, fényes szemmel mindenki mindenkinek megbocsásson!

JOÓF FERENC

